

FOTOGRAFER:

Helle Kvamme, Kristina Jeppsson, Kalmar kommun, Kalmar läns museum, Bertil Hertzberg, Borgholms slott, Kalmar läns Musikstiftelse, Orrefors glashytta, The Glass Factory, Kalmar konstmuseum, Svenskt Rockarkiv, Tomas Löwemo, Martin Eneborg, Carina Ekberg, Kalmar läns Hemslöjdsförening, Mattias Johansson

GRAFISK PRODUKTION: Kommunikationsenheten Region Kalmar län

© Region Kalmar län

Innehåll

Kultur att växa i | Kulturplan 2023-2024

Inledning	4	Slöjd och hantverk.....	43
Kulturens demokratiska grund	6	Skola och kultur.....	44
Kultur i hela länet.....	6	Hälsa och kultur.....	46
Barn och unga.....	6	Kulturella och kreativa näringar.....	47
Tillgänglighet.....	6	Kulturpolitikens uppbyggnad	49
Jämställdhet.....	6	Kulturplanen och den offentliga kulturens struktur.....	50
Integration och mångfald.....	7	Armlängds avstånd.....	50
Hållbar utveckling.....	7	Uppföljning.....	50
Kvalitet.....	8	Regional konst, kultur och kulturarv.....	51
Kultur som regional utveckling	10	Kulturmiljö.....	51
Digitala möjligheter.....	10	Kulturplaneprocessen	53
Kompetensutveckling.....	11	Regionala medel till kultur	54
Internationalisering.....	11	Bilaga:	
Övergripande mål	12	Lagar och ansvar inom kulturområdet	58
Kommunernas förutsättningar och möjligheter	15	Grundlagen.....	58
Civilsamhällets förutsättningar och möjligheter	19	Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.....	58
Utbildningars förutsättningar och möjligheter	20	Kultursamverkansmodellen.....	58
Konstnärernas förutsättningar och möjligheter	22	Bibliotekslagen.....	58
Samverkan med andra län, förutsättningar och möjligheter	24	Museilagen.....	58
Regional kulturverksamhet	25	Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.....	58
Teater.....	27	Kulturmiljölagen.....	59
Dans.....	28	Plan- och bygglagen.....	59
Musik.....	31	Miljöbalken.....	59
Kulturarv och kulturmiljö.....	32	Unescos Världsarvskonvention.....	59
Bild och form.....	34	Unescos mångfaldskonvention.....	59
Bibliotek och litteratur.....	37	Europeiska landskapskonventionen.....	59
Arkiv.....	38	Lagens om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.....	59
Film.....	40	Lagen om offentlig upphandling.....	59

Inledning

Ett levande kulturliv handlar i grund och botten om ett öppet, dynamiskt och demokratiskt Kalmar län. Det fria skapandet, det demokratiska samtalet och yttrandefriheten är grundläggande för kulturlivet.

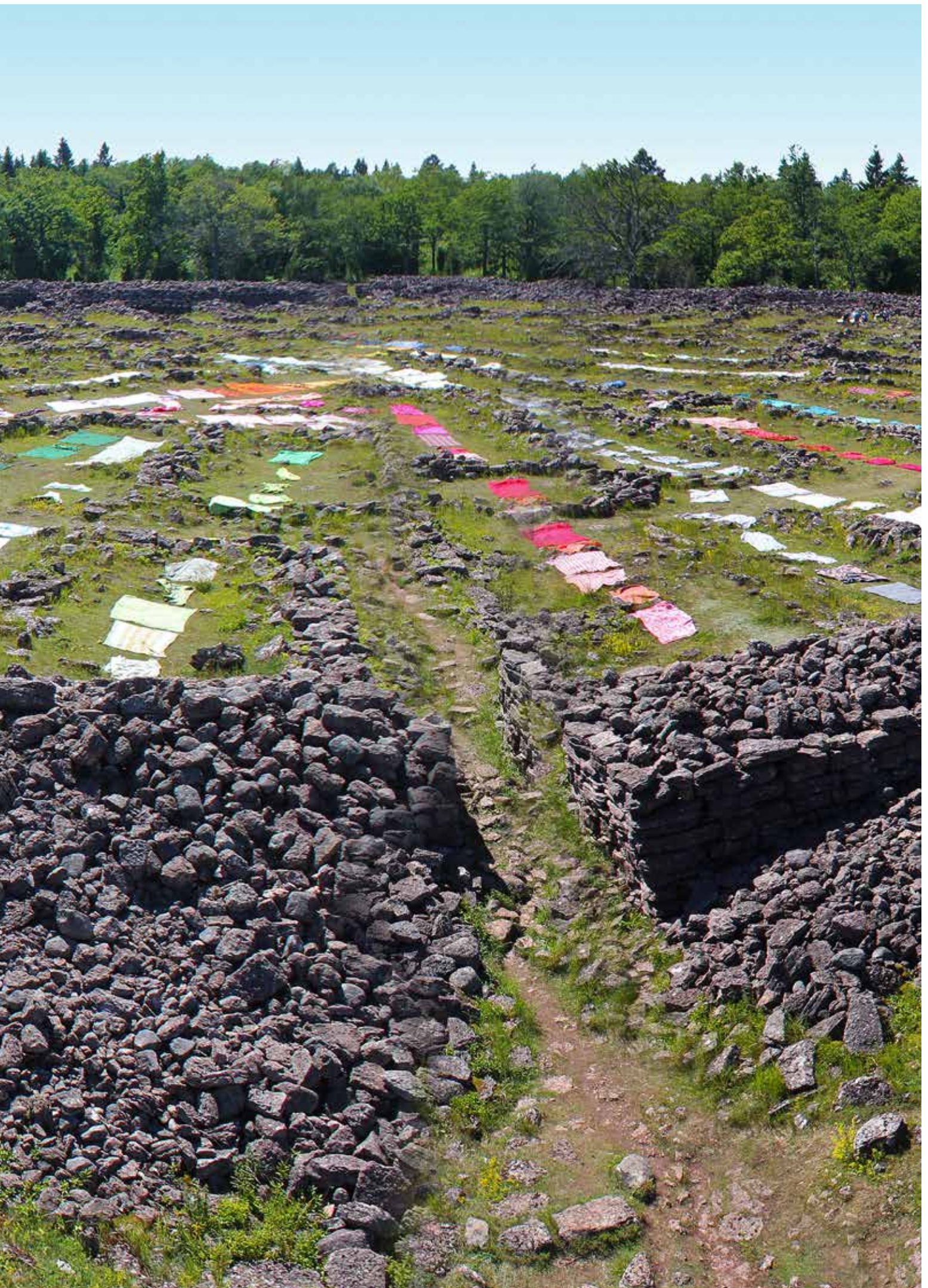
Region Kalmar län ingår i Kultursamverkansmodellen. Det innebär att regionen tar fram en regional kulturplan i samverkan med länets kommuner, kulturverksamheterna och civilsamhället. Planen beskriver mål för utveckling på kulturområdet och är ett underlag för statliga medel till regional kulturverksamhet. Genom kulturplanens prioriteringar är avsikten att skapa möjligheter för invånarna i hela länet att kunna ta del av ett varierat kulturutbud. Den regionala mångfalden av konst- och kultur ska främjas och konstnärer i hela länet ska kunna utveckla sitt konstnärskap.

Kulturens egenvärde är grundläggande i Kalmar läns kulturplan och det offentliga ska förvalta och möjliggöra ett kvalitativt, fritt och obundet kulturliv. Kulturens demokratiska grund utgår från de nationella kulturpolitiska målen, agenda 2030 och barnkonventionen.

Ur ett regionalt utvecklingsperspektiv bidrar kultur till delaktighet, hälsa och välbefinnande, god miljö för barn och unga, hållbar samhällsplanering och stärkt konkurrenskraft. Länets kulturverksamheter har stor betydelse för länets attraktionskraft och identitet, kreativitet och nytänkande samt för en hållbar social samhällsutveckling.

Region Kalmar läns kulturplan som gäller mellan åren 2023-2024 är en aktualisering av Kultur att växa i - kulturplan i Kalmar län 2022. Anledningen till en aktualisering av befintlig kulturplan beror på corona-pandemin som innebar att kulturlivets förutsättningar radikalt förändrades under åren 2020-2021. Region Kalmar län valde att revidera kulturplanen i två steg, först en aktualisering av befintlig kulturplan för att inför samverkan- och samrådsprocess av reviderad kulturplan som gäller från 2025 ha pandemin bakom sig att dra lärdomar av och ett mer stabilt nuläge att utgå från.

Kulturens demokratiska grund

Kultur i hela länet

Den nationella kulturpolitiken via kultursamverkansmodellen främjar allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och att utveckla sina skapande förmågor. I ett geografiskt perspektiv är målet att alla upplever att det är möjligt att ta del av professionell kultur. Arrangörskap i hela länet är därmed viktigt och behöver ständigt främjas och utvecklas. I städer och på landsorten har civilsamhällets föreningsliv, studieförbund och professionella kulturskapare den viktiga arrangerande och förmedlande rollen att förse medborgarna med kultur och möjlighet till eget skapande. De som inte själva kan ta sig till konst- och kulturevenemang på grund av ålder eller sjukdom bör kunna få hjälp med det.

Region Kalmar län skriver överenskommelser med de regionala kulturverksamheterna om att de ska producera, bedriva och erbjuda tillgänglig professionell kultur med god kvalitet i hela länet. Förutsättningen för det är ett kommunalt värdskap och lokala arrangörer. Kommunernas roll är viktig för skolornas förmåga att köpa in och ta emot program för barn och unga och till äldre inom omsorgen. Kommunerna spelar även en avgörande roll för arrangörernas förutsättningar i form av anslag och lokaler. Ett bra arrangörskap bygger på samarbete, kompetens, personella resurser och lämpliga lokaler.

Barn och unga

Barn och unga är en nationellt och regionalt prioriterad målgrupp. Kultur i skolan skapar ökade möjligheter att uttrycka åsikter, ökar förståelsen för sammanhang och omvärld och öka motivationen för lärandet. Barn och unga får del av offentlig konst och kultur inom skolan, biblioteken, musik- och kulturskolor och föreningar. De regionala verksamheterna har ett ansvar att stötta och erbjuda kulturutbud och skapande-skolaprogram till skolorna. Kulturutbudet ska vara brett inom alla olika konst- och kulturområdena och det ska vara möjligt att ta del av konst och kultur oavsett i vilken kommun en bor i.

För att garantera en likvärdig tillgång till konst och kultur för alla barn och unga i länet behöver kommunerna upprätta en struktur för kultur i skolan, så kallade skolkulturplaner eller skolkulturgarantier. Med kommunala skolkulturplaner får regionala kulturverksamheter underlag att strategiskt samordna och planera verksamheten för barn och unga och kommunerna får en struktur som säkerställer alla barn och unga rätt till konst och kultur under sin skolgång.

Barn och ungas kreativitet och idéer kring länets utveckling ska tas till vara.

Barn och unga ska ges möjlighet till delaktighet i beslut som rör dem själva. De ska känna till hur och i vilka sammanhang de kan påverka, både gällande sin egen situation och samhället.

Barnkonventionen ska genomsyra allt beslutsfattande, synpunkter ska hämtas in från barn och unga inför beslut som rör dem. Genom att göra livet begripligt, meningsfullt och hanterbart skapar vi förutsättningar för unga att forma egna självständiga liv. På så sätt ges alla, även barn och unga, förutsättningar att kunna bidra till sin egen, lokalsamhällets och länets utveckling.

Tillgänglighet

Regional kulturpolitik i Kalmar län utgår från Agenda 2030 och mål 10 om minskad ojämlikhet. Kulturen i Kalmar län bör utgå från alla människors lika värde och handlar om frågor som rör mänsklig utveckling, delaktighet och lika möjligheter för alla, oavsett kön, ålder eller andra förutsättningar för en rättvis fördelning av resurser och ekonomiskt och politiskt inflytande i samhället.

De regionala kulturverksamheterna ska utgå från det nationella tillgänglighetsdirektivet. Det anger att all kultur i landet ska vara fysiskt tillgänglig för alla. Länet regionala kulturverksamheter agerar i lokaler där "enkelt avhjälpta hinder" är genomfört. Tillgängliga kulturverksamheter innebär att funktionshinderperspektivet är integrerat i verksamheternas planering, beslut och processer. Det gäller även arrangörsföreningarnas lokaler.

De regionala kulturverksamheterna ska uppfylla den internationella standarden om digitalt tillgänglighetsanpassade webbplatser och e-tjänster. Tillgänglig information innebär att det är möjligt för personer med funktionsvariation att kommunicera med verksamheterna och att ta del av information.

Jämställdhet och jämlikhet

Jämställdhet är mål 5 i Agenda 2030. Det syftar på jämställdhet som ett eget mål i sig och som förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling. Målet lyfter att ett hållbart samhälles välbefinnande ökar då resurser och kunskaper på lika villkor jämlikt tillvaratas.

Den nationella jämställdhetspolitikens syfte är att uppnå en strukturell förändring som innebär samma villkor oavsett kön. Det övergripande målet är att alla människor oberoende av kön, könsidentitet eller könsuttryck ska ha samma makt och möjlighet att forma såväl samhället som sina egna liv. För att uppnå jämställdhetsmålet krävs en aktiv jämställdhetsintegrering överallt i samhället. Det betyder att alla ska väga in ett jämställdhetsperspektiv i sitt arbete. Det behövs även medvetenhet om att jämställdhet påverkas av och samspelar med andra aspekter som etnicitet, socioekonomi, ålder, könsidentitet med mera. För att uppnå jämställdhet inom regional kultur krävs ett långsiktigt arbete som hänger ihop med andra delar av samhället och dess syn på kön, könsidentitet och könsuttryck. Det handlar om en ständig reflektion och diskussion vid beslut, om representation och om delaktighet.

I regionens överenskommelser med kulturverksamheterna ingår att de ska drivas utifrån ett jämställt och jämlikt helhetsperspektiv. Ett jämställt och jämlikt kulturliv handlar om att utgå från alla människors lika värde och frågor som rör mänsklig utveckling, delaktighet och lika möjligheter för alla. Vid beaktande av dessa faktorer bör det regionala kulturlivet arbeta för ett breddat deltagande för att nå nya målgrupper och öka angelägenhetsgraden för fler att ta del av och uppleva konst och kultur.

Integration och mångfald

För att nå kulturell hållbarhet utgår kulturplanen från Agenda 2030 och UNESCOs Mångfaldskonvention. Mångfaldskonventionen lägger fast att mångfald är kännetecknande för mänskligheten, att den behöver bevaras och att den förverkligar de mänskliga rättigheterna, att mångfald är strategisk för utvecklingsarbete, att kultur antar olika former och uttryck beroende av tid och rum och har betydelse för social sammanhållning.

Kalmar län är i vissa delar ett avbefolkningslän och har ett stort behov av inflyttande för att klara kompetensförsörjningen. För att locka kreativa och kompetenta personer krävs ett öppet och kreativt klimat. I det avseendet är de regionala kulturverksamheterna viktiga aktörer som arenor för det fria ordet, för möjligheten att ställa frågor och spegla samtiden ur lokala och globala sammanhang.

Biblioteken och studieförbunden spelar en central roll som mötesplats, tillgängliggörande av information och som arrangör av öppna offentliga samtal. Ett kulturliv med hög kvalitet rymmer en mångfald av röster, åsikter och uttryck där dessa mötesplatser är viktiga arenor för både ett bredt deltagande och för en mångfald av uttryck i hela länet.

Region Kalmar län samverkar med Länsstyrelsen i Kalmar län för att uppnå kraven i den nationella minoritetslagstiftningen framförallt via kunskapsförmedling. Biblioteksutveckling Region Kalmar län i samarbete med folkbiblioteken i länet jobbar också tillsammans för att uppnå kraven i minoritetslagstiftning. Detta görs dels via kunskaphöjandeinsatser, dels genom att folkbibliotek ständigt arbetar med att synliggöra de nationella minoriteterna, erbjuda litteratur och läsförmedlande aktiviteter på samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch.

Utvecklingen av konst och kultur sker ofta genom impulser från andra, historiska, lokala eller internationella kontakter. Den digitala utvecklingen har öppnat upp för nya arbetsmetoder som komplement till de fysiska träffarna vilket skapar förutsättning för en mer hållbarhet i kontakter och nätverk internationellt. Det innebär att de internationella kontakterna kan utvecklas både i projektform, ökad samverkan och i fler långsiktiga samarbeten för länet.

Hållbar utveckling

Miljömässig hållbarhet är ett av de övergripande målen i Agenda 2030. De övergripande målen kan inte stå själva utan de förutsätter varandra. Ett miljömässigt hållbart samhälle och samhällsutveckling är beroende av enskilda individers och organisationers handlande. Kulturen måste på samma sätt som andra ta sitt ansvar och medverka till att gemensamt lösa dagens miljöproblem och förekomma morgondagens. Inom kulturområdet finns olika möjligheter och utmaningar, från kollektiva och fossilbränslefria transporter, kunskap om traditionella byggnadstekniker och samhällsbyggande, spegla och medvetandegöra samhällets utmaningar till att återanvända miljöer med höga kulturella värden.

Gestaltad livsmiljö handlar om ett gemensamt skapande och en helhetssyn på arkitektur, form, design, konst och kulturarv som en del av samhällsplaneringen. Tillsammans ska det på ett tydligt sätt ta utgångspunkt i människan, hennes behov och livskvalitet vid formandet och förvaltandet av våra livsmiljöer. Gestaltad livsmiljö utgår från allas rätt till miljöer som är inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara. Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. För att det ska uppnås behöver hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden, att kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids, att det offentliga agerar förebildligt, att estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och

utvecklas, att miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla och att samarbete och samverkan utvecklas regionalt, nationellt och internationellt.

Kvalitet

För de regionala kulturverksamheterna finns mätbara kvalitetsvärden som kan anges som andel adekvat utbildad personal, pålitlighet i hur åtaganden och program fullföljs och tillgänglighet av tillgång till kultur i hela länet. Dessa värden mäts och följs upp både regionalt och nationellt.

Ett annat mått på kvalitet är hur väl kulturverksamheterna lyckas utifrån konsten och kulturens egenvärde. Att mäta kvalitet inom kultur är begrepp som känsla, verkshöjd och upplevd kvalitet centrala som inte låter sig mätas i siffror. Tilltron till de regionala kulturverksamheterna kan skattas

genom det förtroende kommuner och publik har för dem. Kvaliteten kan avläsas i recensioner och medias omdöme, lokalt, nationellt och i internationell press och media. För att nå kvalitet krävs en öppen kulturkritik och kulturdebatt. Det gäller alla konstområden och kräver kunskap och kompetens inom respektive genre.

De nationella kulturpolitiska målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

Kultur som regional utveckling

Genom regionbildningen i Kalmar län 2019 har kulturen en tydlig plats i länets utveckling genom att medverka till att målen i den regionala utvecklingsstrategin förverkligas.

- Delaktighet, hälsa och välbefinnande
- God miljö för barn och unga
- Hållbar samhällsplanering
- Stärkt konkurrenskraft

Kulturplanen styrs strategiskt av Agenda 2030 och Barnkonventionen via den regionala utvecklingsstrategin. De globala målen i Agenda 2030 omfattar sociala, miljömässiga och ekonomiska hållbarhetsdimensioner. I samverkan med de tre målen avser kulturplanen att medverka till en kulturell hållbarhet i Kalmar län. Förutom hållbarhetsdimensionerna definieras den regionala utvecklingsstrategins tre horisontella perspektiv som betydelsefulla för länets utveckling.

- Digital omställning
- Kompetensförsörjning
- Internationalisering

Kulturområdet har goda förutsättningar och en viktig roll i utvecklingen av länet och kulturen inom de tre områdena.

Digitala möjligheter

Konst och kultur är en del av sin samtid och utvecklas i takt med den övriga digitala utvecklingen i samhället. Den digitala omställningen under coronapandemin innebar att det utvecklades nya arbetsmetoder, tillgängliggjorde kulturutbudet på ett nytt sätt och skapade nya arenor för verksamheterna. Det digitala utbudet kan nå ut till fler deltagare och nya målgrupper. Den digitala omställningen och möjligheten att överföra det kulturella och konstnärliga innehållet ser olika ut för konst och kulturområdena och kommer framöver skapa nya möjligheter men även nya utmaningar till exempel kring upphovsrätter, utrustning, kompetenser och betalningsmodeller, samt möjligheten för alla att delta i kulturlivet. Den digitala utvecklingen är en självklar del i vår samtid och kulturverksamheterna kommer med största sannolikhet framöver behöva komplettera sin ordinarie verksamhet med den digitala.

Folkbiblioteken har en central roll för demokrati, utbildning, tillgänglighet och digitalisering. Region Kalmar läns digitala agenda definierar de digitala utmaningar och möjligheter som bedöms ha stor betydelse för länet. Biblioteksutveckling Region Kalmar län samordnar följande insatser:

- Förbättra bibliotekspersonalens kunskap om de grupper som befinner sig helt eller delvis i digitalt utanförskap.
- Stödja folkbiblioteken i arbetet med att identifiera ansvarsfrågan vad gäller digitala frågor på folkbibliotek.
- Förbättra samverkan mellan folkbibliotek och andra aktörer i civilsamhället i övrigt för att bidra till ökad digital delaktighet.

Kompetensutveckling

Konst och kultur kan medverka till utvecklingen av kreativitet för barn och unga, ge människor inom vård och omsorg sammanhang och livsglädje samt utveckla värdet på besöksnäring, produkter och tjänster. För att den utvecklingen ska vara möjlig behövs kunskapshöjande insatser om kulturens förutsättningar och processer så att kulturen kan komma fler till dels. Skolans agerande i förhållande till konst och kultur är avgörande för elevers likvärdiga tillgång till konst och kultur och medverkar till att uppfylla läroplanens mål. Förutsättningen för ett kvalitativt arbete är en bra samverkan mellan kulturverksamheter och skolan. Kultur i skolan kräver kunskap om balansen mellan konst och kultur för dess egen skull och konst och kultur som verktyg för utveckling av andra färdigheter.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- kan använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt
- kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt
- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden
- kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011
(Reviderad 2017)

Äldre människor som lever flera år på omsorgsboenden behöver sociala sammanhang med stimulans av konstnärliga, kulturella och estetiska intryck. Behovet är stort och ställer krav på kunskap och kompetens hos organisationer och personal. Ett värdigt liv med kulturell stimulans ger hälsa, sammanhang, glädje och livslust till både personal och omsorgstagare.

Inom besöksnäringen finns en önskan om ökad kunskap om värdet av konst och kultur som innehåll för att skapa och förstärka upplevelser. Inom kreativa och kulturella näringar finns stora möjligheter att med kulturarvet som utgångspunkt utveckla besöksnäringen.

Företag inom produkter och tjänster kan höja det ekonomiska utfallet genom samverkan med konst och design. Värdeökningen kan utvecklas när företag arbetar strategiskt och långsiktigt med estetisk och konstnärlig kompetens.

Internationalisering

Internationalisering inom konst och kultur sker inom respektive konstområde och inom utbud och publik. Exempel på internationaliseringen inom konst och kultur är residensprogram, gästmusiker, turnéer, gästspel, utbyten och digitala medier.

Kvaliteten på länets kulturutbud står sig väl internationellt, men det behöver kommuniceras, tillgängliggöras och sätas i sammanhang som attraherar publik och besökare. Det förutsätter en aktiv omvärldsbevakning och samverkan inom till exempel besöksnäring och kulturella och kreativa näringar.

Genom Regionsamverkan Sydsverige skapas möjlighet att gemensamt attrahera internationella aktörer, gästspel, utställningar och en internationell publik. Genom samverkan i Sydsverige och internationellt ökar kapaciteten för program och gästspel och att agera utomlands ■

Kulturplanens övergripande mål

Kulturen ska fungera som en utvecklande kraft i hela länet. För att främja en likvärdig tillgång och möjlighet att verka inom regional kultur prioriterar kulturplanen:

- Kultur i hela länet
- Kultur till barn och unga
- Jämställd, jämlik och tillgänglig kultur
- Kreativt klimat för kulturskapare

För att nå de fyra målen ställs krav på samverkan och struktur. Hållbar samverkan måste ske med långsiktig planering mellan de regionala kulturverksamheterna och kommunerna för att tas emot av skolor och arrangörsföreningar. Region Kalmar län prioriterar de regionala verksamheternas engagemang och närvaro i alla länets kommuner. Utvecklingen av den regionala kulturella infrastrukturen ska stärkas ytterligare med nya arbetssätt och samverkan regionalt, interregionalt och nationellt.

Tillgången till kultur ska vara likvärdig för barn och unga oavsett var i länet de bor. Barn och unga är särskilt prioriterade som målgrupp. Barn och unga behöver få tillgång till konst och kultur där kommunerna tar ansvar för att barn och unga får möta kultur och den regionala kulturen ansvarar för ett kvalitativt utbud av både upplevelse och kunskapshöjande pedagogisk verksamhet.

I länet kan unga, såväl som vuxna och äldre, fortsätta sin utbildning inom konst och kultur genom utbildningar på länets folkhögskolor, hantverksutbildningar, studieförbund och Linnéuniversitetet. Varje utbildning håller god kvalitet och genom samverkan mellan skolor lokalt och internationellt, med kulturskapare och den regionala kulturen skapas en kvalitet som gynnar hela regionen. Den regionala kulturen bör samverka och stödja skolor och utbildningar på alla stadier. I utbyte får de samverka med barn och unga, internationella influenser och en mångfald i publik och innehåll som håller länets kultur vital, intressant och tilltalande.

Konst och kultur har en inneboende drivkraft i att kunna gå före och medverka vid samhällsförändringar och paradigmskiften. Det innebär ett ansvarstagande i att företräda demokratiska, jämställda och jämlika värden. Kulturen kan spegla, företräda och möta alla olika människor. Kulturen ska vara fysiskt och digitalt tillgänglig och tillmötesgå olika publikgrupper och bör skapa mångfald i både innehåll och hos publiken.

Målet är att kulturpolitiken ska bidra till att konstens frihet, egenvärde och kvalitet värnas. För att tillvarata de möjligheter konst och kultur ger ska länet erbjuda goda förutsättningar för konstnärer och kulturskapare att etablera sig och verka. Konst och kultur ska ges en roll i samhällsutvecklingen och vara en integrerad del av samhället. Genom medvetenhet om hur konst och kultur kan tillföra viktiga värden kan efterfrågan skapas och öka möjligheten för skäliga ersättningar för konstnärligt arbete.

Mål inom respektive konstområde redovisas i kapitlet Regional kulturverksamhet ■

Kulturen ska fungera som en utvecklande kraft i hela länet. För att främja en likvärdig tillgång och möjlighet att verka inom regional kultur prioriterar kulturplanen:

- Kultur i hela länet
- Kultur till barn och unga
- Jämställd, jämlik och tillgänglig kultur
- Kreativt klimat för kulturskapare

Kommunernas förutsättningar och möjligheter

Det finns ett stort intresse i länets kommuner av en organiserad samverkan mellan kommunerna och på regional nivå för att gemensamt nå uppsatta mål. För att bedriva en aktiv kulturpolitik i kommunerna är det viktigt att arbeta strategiskt med planer och att lyfta kulturen till den politiska dagordningen.

Det finns dock skillnader på kommunernas anslag till kultur. Eftersom de regionala kulturverksamheterna är beroende av det lokala mottagande för att nå ut till publiken kan skillnaderna kommunerna emellan vara en utmaning i att fullfölja målet om kultur i hela länet.

Delaktighet, hälsa och välbefinnande

Kommunerna stödjer civilsamhällets föreningar och studieförbundens verksamheter. Det är de som arrangerar många av konst- och kulturarrangemang i kommunerna och som vårdar och värnar ett levande kulturarv och kulturmiljöer. Civilsamhället engagerar och ger människor mening och sammanhang i livet, själva eller i samverkan med de regionala kulturverksamheterna. Kulturkonsulenternas främjande arbete är viktigt för att utveckla konst- och kulturområdena och bredda deltagandet i kommunerna. Den kulturella infrastrukturen är beroende av alla dessa nivåer för att nå publik och deltagare.

Folkbiblioteken är Kalmar läns mest spridda kulturinstitution med ca 1,4 miljoner fysiska och ca 1,5 miljoner virtuella besök årligen. Utöver fysiska och digitala böcker erbjuder folkbiblioteken idag ett stort antal andra medier och tjänster, och en bred programverksamhet. De är också en viktig mötesplats i lokalsamhället. Folkbibliotek ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. De ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur, och ägna särskild uppmärksamhet åt barn för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Folkbiblioteken ska också verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för bland annat kunskapsinhämtning och lärande.

I länets kommuner finns lokala museer inom kulturarv eller konst. De drivs till övervägande delen av föreningar och ideella krafter och ofta med ett kommunalt bidrag. Den

regionala kulturens närvaro står högt på önskelistan men de är beroende av arrangörsföreningar för att nå ut med program och arrangemang. Kulturkonsulenternas främjandeuppdrag är betydelsefullt för att stödja med utbildningar i arrangörskap, marknadsföring och repertoarval.

En del kommuner saknar bra scenkonstlokaler. Ofta används idrottslokaler och bygdegårdar vilket inte alltid fungerar tillfredställande. Det finns behov av fler flexibla lokaler utan fasta bänkar och med bra mörkläggnings, i form av Blackbox med dansmattor, samt fler lokaler lämpade för akustiska konserter. Vid planering inför ny- och ombyggnation kan regionen och de regionala kulturinstitutionerna konsulteras för inspel av lokalernas utformning.

Med en helhetssyn på människan spelar kulturen en viktig roll för ett ökat välbefinnande, som stimulans av våra sinnen och som drivkraft för kreativitet. Samverkan mellan kultur, hälsa och omsorg behöver fortsätta stärkas och samordnas där kommunerna har en nyckelroll i samverkan med Region Kalmar län och det regionala kulturlivet.

God miljö för barn och unga

Kommunerna och kulturverksamheterna upplever ett behov av att utveckla samverkansformer som stödjer de ungas kulturuttryck och inflytande. Kultur i skolan medverkar till att barn och unga behåller och utvecklar sin fantasi och sitt självständiga tänkande och möjligheterna för unga att nå målen i läroplanen.

Region Kalmar län jobbar för att få skola och kultur att samverka utifrån skolkulturstrategin Relevant. Den har medverkat till att flertalet kommuner har upprättat skolkulturplaner. I kommuner med en väl förankrad skolkulturplan skapas planeringsförutsättningar som gagnar skolans och kulturverksamheternas samordning och kvalitet på verksamheten. Kommunerna har avsatta medel för skolkultur, men skillnaderna är stora utslaget per elev, och behoven av nätverk och ytterligare samverkan kvarstår.

Flera kommuner saknar avsatta medel för resor till och från regionala kulturverksamheter. Länets kommuner söker Skapande skola medel från Statens kulturråd. Det är önskvärt att det inom alla kommuner utses kultursamordnare och kulturombud inom skolans verksamhet och att det skapas förutsättningar och mandat för att delta på utbudsdagar, planera och schemalägga kulturverksamheter i skolan.

Utöver biblioteken är fritidsgårdar och kulturskolor viktiga aktörer för unga. Fritidsgårdar och fritidshem kan spela en stor roll för ungas möjlighet att utöva och delta i kulturverksamheter. Kulturskolor är arenor för barn och ungas egna möten med konst och kultur frikopplat från den ordinarie skolsituationen. Kulturskolorna spelar en viktig roll för kommunal kulturutveckling vid sidan av föreningsverksamhet och regional kulturverksamhet. Genom ett utbud med hög kvalitet och kompetens kan kulturskolan lägga grunden till ett yrke inom ett konstområde. Kulturskolan kan även ge en kreativ kompetens för utveckling inom helt andra yrken och skapa en bas för ett liv med ett aktivt kulturutövande.

Hållbar samhällsplanering

Attraktiva samhällen med höga sociala och kulturella värden skapas av samverkan mellan samhällsplanerare och kulturens företrädare. Det finns behov av att skapa strukturer där kompetens inom kulturområdena möter de samhällsplanerande funktionerna. Ett gemensamt språk, gemensamma mål och referenser är viktiga förutsättningar för en hållbar samhälls- och stadsutveckling.

Att värna och utveckla offentliga konstuttryck, kulturhistoriska platser, kulturarv och kulturmiljöer ger förutsättningar för en attraktiv miljö. Flera av kommunerna uppdaterar sina kulturmiljöprogram och kulturmiljöprofiler vilket skapar relevanta arbetsredskap för att skydda, använda och utveckla kulturmiljöerna. Länsstyrelsen stödjer och betonar värdet av att kommunerna har aktuella kulturmiljöprogram som en grund för kommunal planering. Genom samverkan i kulturarvsprojekt kan kommunerna utveckla och gemensamt marknadsföra och lyfta fram det unika.

Flera av länets kommuner brottas med relativt små kulturbudgetar vilket lett till avkall på inköp av offentlig konst och 1 % -regeln. Men genom att bedriva en aktiv konstpolitik visar kommuner och regionen på konstens betydelse i det offentliga rummet och i samhällsutvecklingen.

Kalmar län är geografiskt ett avlångt län med långa avstånd, vilket ställer krav på goda kommunikationer. Barn och elever på länets för- och grundskolor, gymnasieskolor, annan pedagogisk verksamhet, fritidshem och fritidsgårdar i Kalmar län erbjuds möjligheten att åka till och från länets regionala kulturverksamheter en gång per barn/elev och år i mån av plats via den ordinarie linjetrafiken. Kommunerna värderar kulturresorna högt och påtalar behovet av att utveckla möjligheten vidare för att även gälla lokalt.

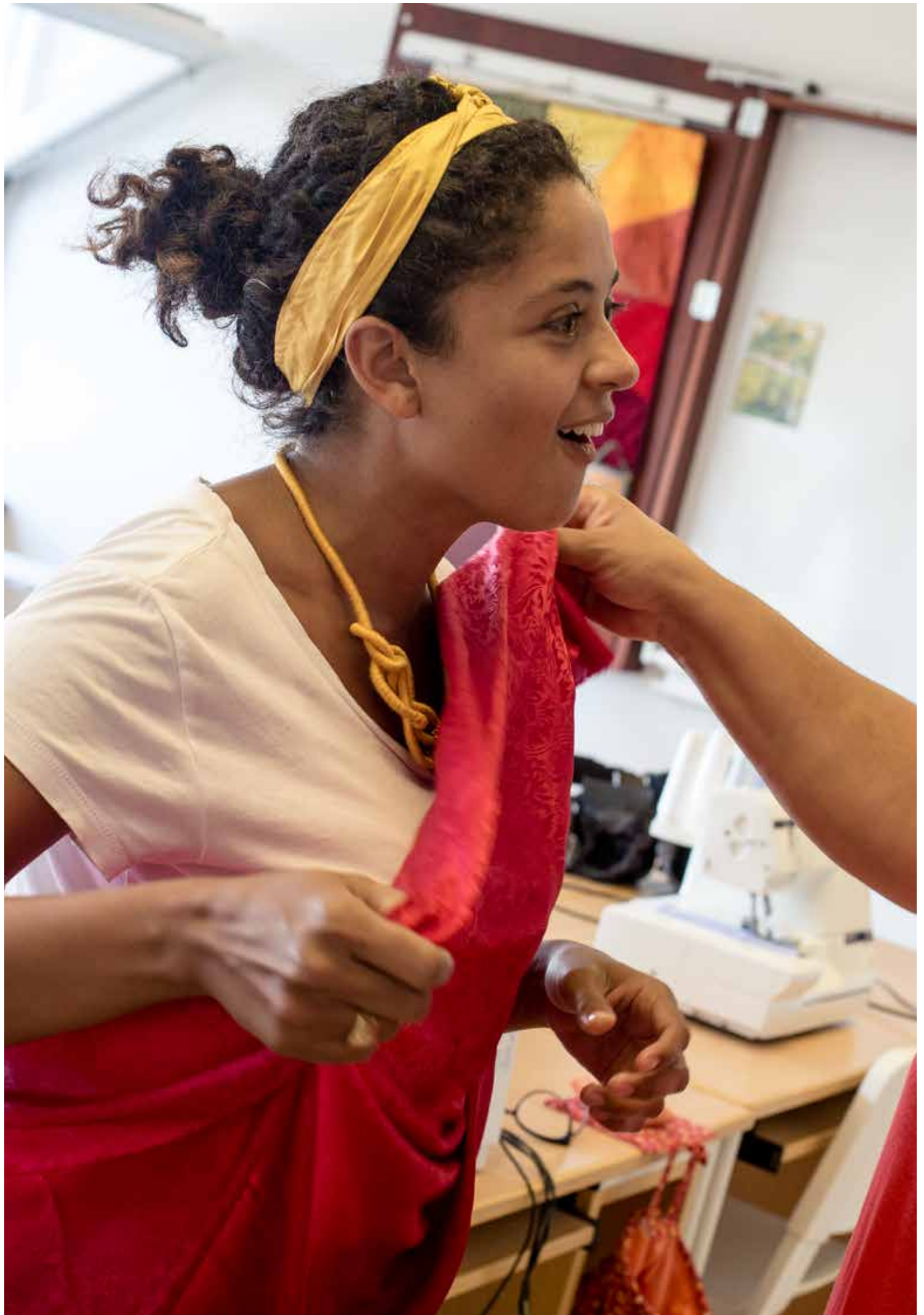
Stärkt konkurrenskraft

Kulturella och kreativa näringar utvecklas och ställer krav på kunskap om sektorn. Globalisering och digital omställning förändrar och ger nya möjligheter. Många kulturaktörer verkar både lokalt och globalt och växlar mellan lokala kontakter och nationella och internationella nätverk och uppdrag. De ingår i samverkan, nätverk och projekt med universitet, andra regioner och EU-projekt utifrån intresse och möjligheter.

Många kommuner satsar aktivt för att stödja utvecklingen inom kreativa och kulturella näringar inom flera olika konst och kulturformer som är lokalt starka och förankrade. För de offentliga aktörer som kan medverka till ett gott mottagande och bra förhållanden för kulturella och kreativa näringar gäller det att se, förstå behov och möjligheter och de värden som genereras. Det kan ge effekter på nyinflyttning, ungdomar får en kreativ grund och vuxna förebilder, kreativa mötesplatser, nya arbetstillfällen, ambassadörer och marknadsföring av platsen som går långt utanför de grupper och länder som traditionell besöksnäring når ■

Civilsamhällets förutsättningar och möjligheter

Civilsamhället består av idéburna organisationer som är ett begrepp som används för att beskriva den tredje sektor som befinner sig mellan offentlig sektor och privat sektor. Den idéburna sektorn består av ideella föreningar, ekonomiska föreningar, stiftelser, trossamfund och aktiebolag med begränsad vinstutdelning. Kännetecknade för idéburna aktörer är att de frivilligt valt att gå samman kring en idé och värdegrund samt att allmännytta eller medlemsnytta är deras främsta drivkraft och att eventuella överskott förs tillbaka in i verksamheten. De bidrar till att skapa samhällsnytta och mångfald i det demokratiska samtalet.

Föreningslivet

Vardagskulturen är stark i länet och många är delaktiga och engagerar sig i olika kultur- och samhällsföreningar. Föreningarna ger mening och sammanhang och de arrangerar en övervägande del av kulturprogrammen, själva eller i samverkan med studieförbunden. Hembygdsföreningar, teaterföreningar, konstföreningar, musikföreningar, Folkets hus och parker med flera är viktiga i den kulturella infrastrukturen för att tillgängliggöra konst och kultur i hela länet.

De regionala kulturverksamheterna är beroende av att arrangörsföreningarna tar emot i kommunerna och att lokalerna är tillgängliga. Programverksamhet, utställningar och föreställningar arrangeras i olika typer av lokaler och i samspel mellan arrangörsföreningar, lokalhållande föreningar och kommunerna.

Region Kalmar län stödjer föreningar med regional organisation:

- 12 riksteaterföreningar i 12 kommuner. Organiserade genom Riksteatern Kalmar län.
- 12 musikarrangörsföreningar i 10 kommuner som samverkar med Länsmusiken.
- 12 kommunala konstföreningar samt ett antal arbetsplatskonstföreningar. Samverkar med Kalmar konstmuseum.
- 15 biografföreningar i fem kommuner. Samarbetar inom föreningen Film i Glasriket. Med stöd av Filmregion Sydost.
- 116 hembygdsföreningar med drygt 32000 medlemmar.

Organiserade genom Kalmar läns hembygdsförbund och Ölands hembygdsförbund.

- 14 sjöfararmuseer i föreningen Sjöfararkusten Småland Öland. Organiserade tillsammans med Marinmuseum, Karlskrona och Sjöhistoriska museet.
- 6 förenings- och folkrörelsearkiv. Organiserade tillsammans med special- och kommunarkiv i Kalmar Läns Arkivförbund.

Studieförbund

Folkbildningen är en viktig resurs för det civila samhället. Genom att arbeta med människors och grupper utveckling och bildning bidrar folkbildningen till ökad livskvalitet och ökade möjligheter att påverka sin livssituation.

Studieförbundens olika inriktningar bidrar till unika nätverk och ger människor möjlighet att utöva och ta del av kultur i städer och på landsbygden. Studieförbunden har en unik deltagarspridning för alla, oavsett kön, ålder eller andra förutsättningar.

Deltagarkulturen är en av folkbildningens grundidéer. Genom att erbjuda lokaler för grupper som vill skapa kultur, pedagogiskt stöd för ideella ledare och intressanta föreläsningar utgör folkbildningen en grund för förenings- och kulturlivet.

Många kulturskapare arbetar inom folkbildningen som utgör en kompletterande arbetsmarknad för dem. Det bidrar till inspiration och kvalitet i verksamheterna. Studieförbundens verksamheter fungera också som plattform för dem som vill gå vidare till högre studier eller till ett professionellt utövande inom konst- och kulturområdet.

Studieförbunden är medarrangörer till många regionala och nationella kulturarrangemang. Genom samverkan mellan kommunerna, de regionala kulturverksamheterna och folkbildningen har regionen ett brett kulturliv ■

Utbildningars förutsättningar och möjligheter

Folkhögskolor

Region Kalmar län är huvudman för fyra folkhögskolor: Ölands, Vimmerby, Högalids och Gamleby folkhögskolor. I länet finns också Oskarshamns folkhögskola som har Svenska kyrkan, Växjö stift, som huvudman.

Den skapande verksamheten har överlag stor betydelse på folkhögskolorna och flera av folkhögskolorna har konst- och kulturutbildningar som förberedelse till högre studier. Utbildningarna håller hög kvalitet och lyfts fram av flera kulturaktörer som avgörande för vitaliteten i länets kultur. Konst- och kulturutbildningarna är framför allt inom design, film, konst, musik, dans, scenkonst och skrivande.

Capellagården och Riksglasskolan

I Mörbylånga kommun på Öland finns Capellagården med konsthantverksutbildningar inom trä, keramik, textil och trädgård samt byggnadsvård. Capellagårdens utbildningar med undantag av byggnadsvård är konst- och kulturutbildningar under Myndigheten för Yrkeshögskolan. Byggnadsvård är en profilutbildning på Ölands folkhögskola och genomförs av Capellagården i nära samarbete med Ölands folkhögskola och Ölands museum Himmelsberga. Utbildningarna på Capellagården har riksintag och har också många internationella studerande. På Capellagården drivs också en barn- och ungdomsverksamhet.

I Nybro kommun finns Riksglasskolan i Pukeberg som har både riksintag och studenter från hela världen. Skolan har hantverksprogram, yrkesutbildning och uppdragsutbildningar inom glas och glasblåsning.

Capellagården och Ölands folkhögskola driver sedan 2017 en inkubator för kreativa entreprenörer, Kreativa Öland. Inkubatorn finansieras av Mörbylånga och Borgholms kommun. Capellagården genomför också ett 3-årigt utvecklingsprojekt för kreativa entreprenörer, Skapande kärnan finansierat av Region Kalmar.

Skolorna och inkubatorn bidrar till nyinflyttning och lokal etablering av företag inom kultursektorn i regionen samt stärker den skapande kärnan inom kreativa och kulturella näringar.

Linnéuniversitetet

Linnéuniversitetet är en kreativ och internationell kunskapsmiljö som ska odla nyfikenhet, nytänkande, nytta och närhet. Det finns många samverkansmöjligheter för att stärka anknytning till utbildning, forskning och innovation mellan kultur och universitet.

Internationella, nationella och regionala mål och läroplanen understryker barn och ungas rätt till kultur. Det sker från kultur som konstbegrepp och kultur som verktyg för att nå andra mål. Genom ett gemensamt engagemang och ökad samverkan mellan kommunerna, Linnéuniversitetet och de regionala kulturverksamheterna kan kunskap i och om kulturens betydelse för barn och unga öka ■

Kulturskaparnas förutsättningar och möjligheter

Region Kalmar län antog 2020 Policy och riktlinjer för offentlig konst och därmed 1- % regeln och medverkans- och utställningsavtalet. Riktlinjerna ska fungera som stöd vid upphandling, inköp och förvaltning av offentlig konst för Region Kalmar län. Kommunerna tar fram egna konspolicy och en del kommuner har valt att anta Region Kalmar läns konspolicy. Flertalet professionella kulturskapare organiserar sig i centrumbildningar inom respektive konstområde. Centrumbildningarna stödjer kulturskaparna i deras yrkesaktiva roll genom förmedling av uppdrag, råd, hjälp och kompetensutveckling.

För att kulturskapare ska ha möjlighet att försörja sig är det viktigt att 1 % -regeln och medverkans- och utställningsavtalet efterföljs i ersättning till bild- och formkonstnärer och att arvoden till övriga kulturskapare följer generella rekommendationer. I regionens överenskommelser med de regionala kulturverksamheterna ingår att verksamheterna ska följa nationella arvodesrekommendationer.

Kulturskaparna behöver nätverk och mötesplatser, lokalt, regionalt och interregionalt där konsulenter har en samverkande och viktig roll.

Under coronapandemin blev det kulturella ekosystemets och de fria konstnärerna och kulturskaparnas osäkra arbetsvillkor tydliga. Det behövs solida institutioner som arbetsgivare och uppdragsgivare för de fria kulturskaparna och institutionerna å sin sida behöver det fria konstnärslivets kunskaper och kompetenser i sin verksamhet. I kulturplanen är ett kreativt klimat för kulturskapare ett av de övergripande målen som bland annat handlar om att de regionala kulturorganisationerna har ett ansvar att ge konstnärer och kulturskapare avtalsenliga ersättningar för utfört arbete inom alla konst och kulturområden ■

Policy och riktlinjer för offentlig konst - en del av gestaltad livsmiljö:

- Regionen bör följa de nationella målen i Gestaltad livsmiljö
- offentlig konst ska placeras i regionens verksamheter och i offentliga rum
- offentlig konst ska vara tillgänglig för alla
- konstnärernas roll och arbetsvillkor ska främjas av regionen
- inköp av lös konst ska företrädesvis göras från samtida, professionella konstnärer via konstmuseer, konsthallar och gallerier.
- inköp av offentlig konst ska upphandlas eller köpas in enligt med Riktlinjer för hantering av offentlig konst i Region Kalmar län
- vid inköp av offentlig konst ska jämställdhet, mångfald, ålder, etnicitet och olika uttrycksmedel beaktas så att en god balans uppnås i konstsamlingen
- 1% regeln bör tillämpas vid all ny- och ombyggnad inom regionen
- Medverkans- och utställningsavtalet, ska tillämpas vid anlåtande av konstnär. det gäller utöver själva inköpet av konst vid arrangemang eller pedagogisk verksamhet i samband med invigning eller utställning.

Samverkan med andra län förutsättningar och möjligheter

Sydostkultur

Sedan 2002 har länet samarbetat med Region Blekinge och Region Kronoberg inom Sydostkultur. Inom Sydostkultur har regionerna det regionala filmresurscentret Filmregion Sydost.

Regionsamverkan Sydsverige

Regionsamverkan Sydsverige är ett samarbetsorgan för de sex sydligaste regionerna i Sverige; Blekinge, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg och Skåne. De sex regionerna samarbetar strategiskt inom områdena infrastruktur och kollektivtrafik, regional utveckling och kultur. Målet är att skapa en hållbar utveckling i Sydsverige och ett utvecklat samarbete inom den regionala kulturpolitiken. Målsättningen är att skapa möjlighet för fler konst- och kulturuttryck än vad var och en kan åstadkomma. Samverkan genererar utveckling av den kulturella infrastrukturen inom många olika konst- och kulturområden.

Samverkan inom kultur prioriterar:

- Sydsverige lockar – dynamiskt och öppet med internationell lyskraft
- Sydsverige samverkar – en kulturpolitik som stimulerar samarbeten
- Sydsverige tillgängliggör – ett gränslöst Sydsverige tillgängligt för alla

Nationell och regional samverkan

Samverkan med aktörer på nationell nivå sker bland annat genom kulturpolitisk dialog med kulturdepartementet och på tjänstemannanivå med Statens kulturråd i form av samverkanskonferens och rundabordssamtal inom specifika frågor. På regional nivå sker samverkan med Länsstyrelsen i Kalmar län. Region Kalmar län ingår även i andra nätverk, till exempel Sveriges kommuner och regioners kulturchefer-nätverk ■

Regional kulturverksamhet

Den regionala kulturen verkar genom förvaltningen, stiftelser, föreningar, kommuner och folkbildningens organisationer. Region Kalmar län stödjer verksamheter inom olika konst- och kulturområden för att ge utrymme för bredd, spets och en mångfald av uttryck.

Teater

Region Kalmar län stödjer teaterverksamhet genom anslag till tre olika typer av teaterorganisationer:

- Byteatern Kalmar Länsteater, har det regionala scenkonstuppslaget som producerande teater
- Riksteatern Kalmar län, har ett regionalt scenkonstuppslag genom att förmedla scenkonst, stötta arrangörsföreningar, nätverk, handlägga subventioner och utveckla scenkonsten i länet
- Ölands Dramatiska Teater, är en fri teatergrupp med merparten av produktionen riktad till barn och unga.

Möjligheten att nå hela länet med teater och scenkonst är beroende av kapacitet i produktion och turnéläggning, skolor och arrangörsföreningars mottagande samt relevanta lokaler och scener. Region Kalmar län och Kalmar kommun har genom sina prioriteringar på nya lokaler och utökade anslag till Byteatern Kalmar Länsteater möjliggjort en starkare riktning för teatern att nå hela länet genom turnéverksamhet och stationära föreställningar. Med ny konstnärlig ledning finns goda förutsättningar att förstärka och utveckla teatern och dess identitet, det vill säga att vara en teater för länets invånare och i synnerhet för barn och unga. Det gör Byteatern Kalmar Länsteater genom pedagogisk verksamhet, föreställningar i länet och scenkonst i framkant.

Riksteatern Kalmar län har en nyckelroll för förmedling av scenkonst till länets alla kommuner. Riksteatern Kalmar län har främjaruppdrag inom teater och övrig scenkonst och stödjer länets ideella teaterföreningar inom arrangörskap, repertoarval och ungt arrangörskap. Riksteaterns scenkonstkonsulenter förmedlar och samordnar scenkonst till skolorna, skapar mötesplatser för skolkultursamordnare och kulturombud, fortbildningsträffar för pedagoger och subventionerar barnföreställningar i skolan. Konsulenterna stödjer arrangörsföreningarna med programval och föreningsutveckling.

Konsulentverksamheten är i många fall avgörande för hur väl kulturprogram och föreställningar når skolor och allmänhet. Det finns en variation i förmågan hos arrangörsföreningarna liksom i kommunernas stöd till arrangörsföreningar och skolor. Genom en ökad samverkan mellan skola, kommun och region kan målen om tillgänglig kultur för alla uppfyllas.

Ölands Dramatiska Teater är en fri teatergrupp med en repertoar för i första hand barn- och unga. Det är en liten teater med möjlighet att spela i både större och mindre sammanhang och på så sätt nå ut till väldigt många. Ölands Dramatiska Teater spelar framför allt i Kalmar län men turnerar även i övriga landet. Teatern erhåller ett årligt regionalt produktionsstöd.

Länet har flera amatörteaterföreningar och sällskap. De är viktiga lokala aktörer, och som sommarteatrar för barn och vuxna inom besöksnäringen. Teatersällskapen har ett lokalt engagemang och är en viktig social faktor för aktiva i föreningen och för publiken. Kontinuiteten för dessa är beroende av återväxt av musikaliskt och dramatiskt kunnande och intresse, lokaler, teknik, engagerade volontärer och publik, lust och glädje ■

Mål

- Att Byteatern Kalmar Länsteater har ökat den konstnärliga fördjupningen, repertoaren, erbjuder teaterföreställningar i hela länet och har breddat den pedagogiska verksamheten till barn och unga.
- Att flera kommuner i Kalmar län har skapat scener i form av Black-Box som relevanta scenrum för modern teater och dans.
- Att länets alla barn och unga regelbundet upplever levande professionell scenkonst inom kommunernas skolkulturgaranti.
- Att antalet föreställningar i länet har ökat genom att kommunerna och Region Kalmar län har ökat stödet till arrangörsföreningarna.
- Att Riksteatern Kalmar län utvecklar sin nyckelroll som främjare av teater och övrig scenkonst i Kalmar län genom riktat stöd till arrangörsföreningar respektive kommun och skola.

Prioritering TEATER

- Byteatern ska öka den konstnärliga fördjupningen, repertoaren, erbjuda föreställningar i hela länet och bredda den pedagogiska verksamheten för barn och unga.

Dans

Region Kalmar län stödjer professionell dans som ett främjandeuppdrag inom dans. Uppdraget är att öka och bredda kunskap och intresse för dans, skapa nätverk, ge kunskap om dans i skolan, arbeta med dansfrämjande projekt samt medverka till fler professionella dansföreställningar. Uppdraget att främja dansen för arrangörsföreningar i respektive kommun och skola utgår från Byteatern Kalmar Länsteater och Riksteatern Kalmar län.

Genom Dansnät Sverige och Danssamverkan Sydsverige tar Byteatern emot professionella dansgästspel. Möjligheten att ta emot fler dansgästspel har ökat i Byteaterns ombyggda lokaler där en av scenerna utrustas för dans.

Riksteatern nationellt har ett utökat dansuppdrag från regeringen. Det innebär att Riksteatern Kalmar län erbjuder dansföreställningar via utbudskatalogen för kommun och skola. Spridningen av dansföreställningarna begränsas av låg tillgång till klassiska dansscener. Kommunerna har intresse och goda möjligheter att utveckla fler dansscener genom samverkan. Genom kontinuitet och ett större utbud är avsikten att utveckla publikarbetet, nå fler och nya publikgrupper.

Regionsamverkan Sydsverige – kultur har som ett gemensamt mål att öka tillgängligheten till professionell dans i hela södra Sverige. Samverkan praktiseras med inblandade scenkonstinstitutioner i södra Sverige genom bland annat turnéutbyte och nätverkande. Ett mål för länet är att tillsammans med kommunerna samordna och tillskapa dansscener på fler platser.

Kalmar och Vimmerby har dans inom gymnasieskolan och därmed finns det tillgång till dansgolv eller dansmatta. De kan fungera som en möjlighet och ett komplement till offentliga dansscener. Vimmerby folkhögskola har sedan

2021 en musikallinje i nära samarbete med Kulturskolan i Vimmerby som också skapar nya möjligheter för dansen i länet.

Inom ramen för Dans för hälsa startades år 2021 en danssatsning för unga tjejer med psykisk ohälsa i Kalmar kommun. Målet är att detta ska implementeras i flera kommuner för att sprida kunskap om dans samt etablera möjligheten för fler att tillämpa dans inom omsorgen ■

Mål

- Att Byteatern Kalmar Länsteater tar emot professionella dansproduktioner genom Danssamverkan Sydsverige och Dansnät Sverige
- Att flera kommuner tillhandahåller dansanpassade scener.
- Att länets alla barn och unga regelbundet upplever professionell dans genom dansens främjandeuppdrag och kommunernas skolkulturgaranti.
- Att Riksteatern Kalmar län utvecklar sitt dansuppdrag i Kalmar län genom riktat stöd till arrangörsföreningar, kommun och skola.
- Att flera kommuner tillämpar dans inom den kommunala omsorgen.

Prioritering DANS

- Att Byteatern Kalmar Länsteater tar emot professionella dansproduktioner genom Danssamverkan Sydsverige och Dansnät Sverige.
- Att kommunerna i samverkan med skolorna och arrangörsföreningarna kan erbjuda scener för professionella dansföreställningar.

Musik

Region Kalmar län stödjer musikområdet genom anslag till Kalmar Läns Musikstiftelse. Inom Musikstiftelsen finns orkestern Camerata Nordica med omfattande verksamhet i skolorna och offentliga konserter i samarbete med länets arrangörsföreningar.

Musikstiftelsens fokus är att hålla Camerata Nordicas starka position som en orkester av yttersta klass med lokal, nationell och internationell konsertverksamhet. Kalmar Läns Musikstiftelse är en producerande organisation som är beroende av lokala arrangörer som skolor och arrangörsföreningar. Musikstiftelsens mål att nå nya målgrupper förutsätter ett förändrat publikarbete, en breddad verksamhet, nya kontaktvägar och nya arrangörer. En del i detta är att genom samverkan med kommuner och arrangörer komplettera med nya lokaler lämpliga för klassisk och annan akustisk musik.

Musikstiftelsen har en väl utvecklad digital verksamhet med streaming av konserter och program för såväl allmänhet som skola och inom vård och omsorg. Musikstiftelsen vill öka samverkan med skolorna så att alla barn och unga får möta professionell levande musik varje år. Musikstiftelsen vill etablera samverkan och utvecklas tillsammans med länets kulturskolor avseende lärare, barn och unga. Det kan ge unga möjlighet att spela i fler sammanhang och ge dem kontakter och förebilder inom musiken. Musikstiftelsens Talentcoach leder unga vidare i karriärutveckling inom populärmusik. Talentcoach är en etablerad fristående verksamhet inom stiftelsen som finansieras av Region Kalmar län, deltagande kommuner i regionen samt musikstiftelsen. Länets folkhögskolor erbjuder grundläggande utbildning inför akademiska studier i musik.

Kalmar län är ett arrangerande och utövande musiklän inom olika genrer. Arrangörsföreningar, studieförbund, kyrkor och musik- och kulturskolor arrangerar merparten av musikutbu-

det och står ofta även för människors möjlighet till utövande, enskilt och i grupp. Under somrarna arrangeras festivaler, stadsfester, stora och mindre konserter i samverkan med Musikstiftelsen. Arrangörerna är kommuner, föreningar och företag där alla har som mål att sprida musik och glädje. Utbud och kontinuitet är beroende av lokaler, teknik, återväxt av musiker, engagerade volontärer och publik, lust och glädje ■

Mål

- Att Kalmar Läns Musikstiftelse når nya målgrupper.
- Att Kalmar Läns Musikstiftelse har tillgång till ett breddat utbud av konsertlokaler i länets kommuner.
- Att Kalmar Läns Musikstiftelse har etablerat en långsiktig samverkan med länets kulturskolor.
- Att länets alla barn och unga regelbundet upplever levande professionell musik inom kommunernas skolkulturgaranti.
- Att fler kommuner deltar i Talentcoach och via avtal medfinansierar verksamheten.

Prioritering MUSIK

- Att länets alla barn och unga regelbundet upplever levande professionell musik inom kommunernas skolkulturgaranti
- Att fler kommuner deltar i Talentcoach och via avtal medfinansierar verksamheten.

Kulturarv och kulturmiljö

Region Kalmar län stödjer verksamheter inom kulturarv genom anslag till Kalmar läns museum, The Glass Factory och Kalmar läns hembygdsförbund.

Kalmar läns museum bedriver verksamhet i hela länet inom kulturarv och museiverksamhet och förvaltar länets största föremålssamlingar. I länsmuseumbyggnaden Ångkvarnen visas utställningarna om Regalskeppet Kronan, Sandby borg och Jenny Nyström samt tillfälliga utställningar. Den pedagogiska, kunskapsuppbyggande och museala verksamheten utgår från samlingar, arkivalier och kulturmiljöer och utförs genom utställningar, föreläsningar, publikationer och programverksamhet. Länsmuseumet bidrar till länets attraktionskraft och den samhälleliga och demokratiska utvecklingen. Det sker också genom kulturarvstjänster med utgångspunkt i länets kulturarv och kulturmiljöer med särskilt fokus på arkeologi, byggnadsvård, konservering och pedagogik.

Museet har utvecklat tidsresemotodiken med lokal förankring i kommunernas skolor och äldreomsorg. Metodiken används även inom internationella utbyten i det internationella nätverket Bridging Ages. Länsmuseumet är en del av forskarskolan Grasca tillsammans med Linnéuniversitetet samt ansvarade för projektet Unika historiska Kalmar län tillsammans med Kalmar kommun och ett femtontal organisationer i Kalmar län. Länsmuseumet har en stark utveckling inom digital tillgänglighet och ett växande utbud av program, poddar och filmer.

I Kalmar län finns både Öland hembygdsförbund och Kalmar läns hembygdsförbund som tillsammans samordnar över 100 hembygds- och kulturarvsföreningar spridda i hela Kalmar län. Föreningarna och deras medlemmars frivilliga, kunniga och entusiastiska insatser är en förutsättning för att kulturmiljöer, kulturarv och kunskaper vårdas och förs vidare. En ingången överenskommelse mellan Kalmar läns hembygdsförbund och Region Kalmar län möjliggör att Kalmar läns hembygdsförbund har en anställd hembygds-konsulent med ett länsuppdrag.

The Glass Factory är ett kommunalt museum i Emmaboda kommun. Verksamheten bygger på en av Sveriges största konstglassamlingar, glashytta och innovativ utveckling med konstnärer och företag. Verksamheten utvecklas genom projekt, residens och samverkan med universitet och näringsliv.

Utifrån hållbarhetsmålen i Agenda 2030 stödjer och samråder regionen med Länsstyrelsen om kulturmiljöarbetet. Region Kalmar län ska tillsammans med Länsstyrelsen och kommunerna medverka till att kommunerna har aktuella kulturmiljöinventeringar och program och att de långsiktigt implementeras i stads- och samhällsutveckling.

Länet omfattar två landskap med olika karaktär. Den stora variationen i förutsättningar för människans försörjning och samhällsbyggnad har lagrat en mångfald av spår från olika tider. Kulturmiljöerna finns i olika former och är en

tillgång att ta vara på i all form av samhällsbyggnad och besöksnäring. Det är möjligt att göra med utgångspunkt i hållbarhetsmålen, Nationella mål för kulturmiljöarbetet och genom samverkan mellan olika yrkesföreträdare. På Unescos världsarvslista är Södra Ölands odlingslandskap ett av 20-talet världsarv som är klassificerade som levande odlingslandskap. Det som är unikt för det öländska odlingslandskapet är att markerna är indelade och används såsom de har gjorts under flera hundra år. Landskapets indelning i radbyar, åkrar, sjömarker och Stora alvaret går tillbaka till medeltiden. Tillsammans skapar de olika delarna ett odlingslandskap som representerar en historisk epok av mänsklig utveckling och anpassning till miljön. För att landskapet ska finnas kvar måste det även i framtiden bedrivas ett aktivt jordbruk. Världsarvet har en stor potential att utveckla besöksnäringen ytterligare inom natur- och kulturturism.

I enlighet med de regionala utvecklingsmålen stödjer Region Kalmar län den digitala utvecklingen inom kulturarvet. Tillgängligheten till kulturarvet utvecklas med olika digitala möjligheter inom arkivering och bevarande och genom digital förmedling av kunskap och information. Utvecklingen av digitala möjligheter sker lokalt och i gemensamma nationella sammanhang. Genom digital förmedling ökar möjligheterna att tillgodose och nå fler olika grupper utifrån behov, språk och kunskapsnivå ■

Mål

- Att Kalmar läns museum har en stark närvaro och goda relationer med länets kommuner.
- Att Kalmar läns museum är en drivande aktör för samhällsutveckling och samhällsfrågor i hela länet.
- Att Kalmar läns museum agerar för platsutveckling och utveckling gentemot besöksnäringen i samverkan med olika parter i hela länet.
- Att länets alla barn och unga regelbundet deltar i ett tidsreseprogram inom kommunernas skolkulturgaranti.
- Att planer för nya basutställningar om Kronan, Kalmar län och Kalmar stad är framtagna.
- Att Kalmar län har en god fysisk och digital tillgänglighet till kulturarv och kulturmiljöer.

Prioritering KULTURARV OCH KULTURMILJÖ

- Kalmar läns museum ska bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning i hela länet.
- Fokus på kulturarv i samverkan mellan olika parter i länet, både som platsutveckling och som utveckling av verksamheter gentemot besöksnäringen.

Bild och form

Region Kalmar län stödjer bild och form genom anslag till Kalmar Konstmuseum med Designarkivet och Bild- och formutvecklaren i Kalmar län, Virserums Konsthall och The Glass Factory.

Bild- och formområdet innefattar bildkonst, arkitektur, fotografi, skulptur, form och design, men också olika gränsöverskridande uttryck där samtidskonsten ofta befinner sig.

Kalmar län har ett rikt konstliv med många aktörer: konstmuseum, konsthallar, gallerier, bild- och formkonstnärer, konstnärsföreningar, konstföreningar, konstnärsdrivna arenor, kollektivverkstäder, residens för nationella och internationella konstnärer och studieförbund. Tillsammans erbjuder de viktiga publika platser samt fungerar som noder för konstlivet i hela regionen.

Kalmar konstmuseum har en inriktning mot samtidskonst. Museet har även en historisk samling som förvaltas och införlivas i verksamheten. Målsättning är att vara en mötesplats för reflektion, diskussion och nya intryck, att fungera som en röst i den offentliga debatten och att utgöra en kulturell motor i Kalmarregionen. Genom att bjuda in nationella och internationella konstnärer som reflekterar över samtida frågor öppnar museet upp för samtal och nya infallsvinklar.

Inom Kalmar konstmuseums verksamhet ligger Designarkivet i Nybro. Det är ett nationellt arkiv som samlar kunskap om den svenska designprocessen, från sent 1800-tal och framåt. Samlingen omfattar ca 130 000 arkivalier från mer än 750 formgivare. För att Designarkivet ska få en ökad relevans i samtiden och omvärlden pågår ett arbete med att öppna upp arkivet för allmänheten och forskningen.

Kalmar konstmuseum samverkar med Ölands folkhögskola vilket gynnar både museet och skolan. Förtroendet för konstmuseet och Ölands Folkhögskola är högt avseende kompetens, utställningar och bemötande av publiken. Museet vitaliseras av unga konststudenter och intresset för skolan och kvalitén på utbildningen är hög.

Konstmuseet, Designarkivet och Bild- och formutvecklaren strävar efter att vara verksamma i hela regionen. Residensverksamhet har bedrivits i många år och samverkar med både civilsamhället och offentlig sektor. På motsvarande sätt arbetar museet med konstkollo för barn och unga där professionella konstnärer involveras. För verksamma konstnärer, designers, hantverkare i sydostregionen arrangeras återkommande den jurybedömda Sydosten som framöver kommer att arrangeras på fler institutioner i sydregionerna.

Länet har flera konstföreningar och Kalmar konstmuseum har genom Bild- och formutvecklarens uppdrag att samordna gemensamma program och utvecklande verksamhet.

Inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige pågår ett utvecklingsarbete inom bild- och formområdet som fokuserar på tre områden: växelverkan mellan stad och landsbygd, kunskapsuppbyggnad och kunskapsutbyte samt internationella nätverk. Det interregionala utvecklingsarbetet stärker Kalmar läns utveckling till en attraktiv region genom att bland annat stimulera och utveckla residensprogram, synliggöra och utveckla konstnärliga produktionsplattformar och skapa arenor för konstkritik i Sydsverige.

Virserums Konsthalls idé är att vara landsbygdens och periferins konsthall. Utställningsverksamheten utgår från tematiska frågeställningar med konst från samtida konstnärer och har återkommande teman som trä och hållbarhet, fiberkonst och konst och forskning. Konsthallens mål är fler residensmöjligheter för konstnärer, fler utställningsmöjligheter i länet och fler vandringsutställningar, främst till mindre orter. Virserums Konsthall utvecklar sin pedagogiska verksamhet som möjliggör att nå ut till fler barn och unga i länet.

The Glass Factory driver innovationsverksamhet med utgångspunkt i konstglassamlingar och museiverksamhet. Innovationsverksamheten sker utifrån glaset som material i produkter, i samverkan med företag och i internationella samarbeten. Den finansieras med externa projektmedel. The Glass Factory har som mål att utveckla neonverkstaden och de verkstäder som finns i anslutning till ateljéerna. The Glass Factory har barnpedagogisk verksamhet som är under uppbyggnad för att bättre kunna nå ut i hela länet, men mycket av verksamheten är knuten till museet och hyttan och därmed beroende av att skolorna kan komma till hyttan.

The Glass Factory har genom projektet The Glass Factory 2.0 kunnat påbörja arbetet med att dokumentera muséets glassamling. Under projekttiden kommer det att finnas ett antal samverkanspartners som kan bidra till projektets utveckling. Efter projekttiden kommer The Glass Factory med glassamlingar, museum, hytta, utbildning och produktutveckling att utgöra en mycket viktig del i kulturarvet med glaset historia ■

Mål

- Att Kalmar konstmuseum driver konstnärresidens i hela länet inom ordinarie verksamhet.
- Att Kalmar konstmuseum driver barnpedagogisk verksamhet i hela länet.
- Att Kalmar konstmuseum driver ett utvecklande samarbete med länets konstföreningar.
- Att utveckla Designarkivets tillgänglighet för både allmänhet och forskning.
- Att Virserums Konsthall har återkommande residensprogram för konstnärer.
- Att Virserums Konsthall har etablerade kontakter i kommunerna för fler vandringsutställningar och mötesplatser för konst i länet.
- Att The Glass Factory har etablerat en platsspecifik ateljé- och verkstad för prototyputveckling.
- Att The Glass Factory utvecklar samverkan med universitet och näringsliv.
- Att The Glass Factory i sitt arbete med att synliggöra Skandinaviens mest omfattande konstglassamling samtidigt ökar antalet besökare.
- Att The Glass Factory och Virserums Konsthall utvecklar konstpedagogiska program till barn och unga.
- Att länets alla barn och unga regelbundet upplever professionell konst och deltar i konstpedagogiska program inom kommunernas skolkulturgaranti.
- Att informera om Policy och riktlinjer för offentlig konst - en del av gestaltad livsmiljö i kommunerna.
- Att arbeta för att kulturella och kreativa näringar utvecklas i regionen för konstnärer.

Prioritering BILD och FORM

- Att Kalmar konstmuseum utvecklar verksamheten med residens och konstpedagogik som permanent verksamhet i hela länet.
- Att arbeta för att kulturella och kreativa näringar utvecklas i regionen för konstnärer
- Att The Glass Factory och Virserums Konsthall utvecklar konstpedagogiska program till barn och unga från hela länet.

Arkiv

Region Kalmar län stödjer Kalmar läns arkivförbund och Designarkivet med regionala och statliga medel. Kalmar läns Arkivförbund är samordnare och resurs för länets folkrörelse och föreningsarkiv men saknar egna samlingar. Regionen stödjer specialarkivet Svenskt Rockarkiv i Hultheds kommun med regionala medel.

Arkivens värde har ökat under de senaste åren i perspektivet att de kan ge en sannare bild av vår historia än den som finns i vår allmänt berättade historia. Arkiven har ett högt ursprungsvärde och det är utifrån arkiven vi har möjlighet att ge fler perspektiv på historien. Förväntningarna på att arkiv och samlingar ska vara tillgängliga ökar i takt med samhällets digitalisering. Men arkiven förfogar inte över tillräckliga resurser vilket innebär att stora samlingar bara är analogt ordnade. Kalmar läns Arkivförbund har tagit fram en gemensam handlingsplan för enskilda arkiv med inriktning på kunskapsförbättring, digitalisering, marknadsföring och resursutnyttjande som kommer implementeras och utvecklas under de närmaste åren. Det finns behov av adekvata lokaler för arkiv i länet och Kalmar läns Arkivförbund undersöker möjligheten med en länsarkivdepå.

Svenskt Rockarkiv har begränsade resurser att möta det regionala uppdraget avseende publik verksamhet. Hultheds kommun har samlokaliserat Svenskt Rockarkiv med folkbiblioteket och kvalitetssäkrat arkivlokalen samt skapat en specifik utställningsarena för arkivets unika samling med möjlighet till digital sökfunktion mitt i biblioteket. Svenskt Rockarkivs mål är att få ett uttalat ansvar som nationellt arkiv för rock och pop.

Specialarkiven i regionen såsom The Glass Factory, Designarkivet och Svenskt Rockarkiv har stor potential att utveckla publik verksamhet och att erbjuda intressanta forskningsmöjligheter ■

Mål

- Att Kalmar läns Arkivförbund implementerar den gemensamma handlingsplanen för enskilda arkiv för samverkan avseende digitalisering, marknadsföring, kunskapsförbättring och resurser.
- Att Kalmar läns Arkivförbund undersöker möjligheten för en länsarkivdepå.
- Att alla barn och unga har möjlighet att besöka ett arkiv under sin skoltid inom kommunernas skolkulturgarantier.
- Att Svenskt Rockarkiv har ett nationellt erkännande och ansvar för rock och pop med nationella medel.
- Att utveckla Designarkivets tillgänglighet för både allmänhet och forskning.
- Att specialarkiven är etablerade och nationellt och internationellt kända inom akademisk forskning.
- Att Region Kalmar län verkar för att de enskilda arkiven redovisas i Nationell Arkivdatabas (NAD).

Prioritering ARKIV

- Att Kalmar läns Arkivförbund implementerar den gemensamma handlingsplanen för enskilda arkiv för samverkan avseende digitalisering, marknadsföring, kunskapsförbättring och resurser.
- Att Kalmar läns Arkivförbund undersöker möjligheten för en länsarkivdepå.
- Att Svenskt Rockarkiv får ett nationellt erkännande med nationella medel.
- Att utveckla Designarkivets tillgänglighet för både allmänhet och forskning.

Bibliotek och litteratur

Region Kalmar län stödjer Region Kalmar läns biblioteksutveckling och Litteraturnod Vimmerby med regionala och statliga medel.

Utgångspunkten för den regionala biblioteksverksamheten är den regionala biblioteksplanen 2021–2024 som antogs av regionfullmäktige i mars 2021. Planen beskriver fyra utvecklingsområden.

1. Läsförbättring och språklig mångfald
2. Digital delaktighet och digital omvandling
3. Tillgänglighet
4. Fördjupad samverkan mellan folkbiblioteken

Dessa utvecklingsområde handlar om att förbättra folkbibliotekspersonalens kompetens inom det läsförbättrings området och inom det digitala området. Att stärka nationella minoriteters rättighet till sitt språk och sin litteratur och stärka folkbibliotekens arbete med språklig mångfald.

Kalmar län har flera välrenommerade författare och kulturarvet efter Astrid Lindgren sätter Vimmerby på den litterära världskartan. Litteraturnod Vimmerby har sedan 2019 det främjande uppdraget inom litteraturområdet.

Syftet med Litteraturnod Vimmerby är att stärka och gynna litteratur som konstform, stödja det fria ordet och det litterära samtalet samt att författarsällskapets verksamhet utvecklas i Region Kalmar. Genom en litteraturnod kan förutsättningarna för litterära upphovspersoner, relevanta arvoden, mötesplatser och aktiva nätverk uppmärksammas och utvecklas. Litteraturnod Vimmerby samverkar nära med biblioteksutveckling i Region Kalmar län ■

Mål

- Förbättra folkbibliotekspersonalens kompetens inom det läsförbättrings och digitala området.
- Stärka nationella minoriteters rättigheter till sitt språk och sin litteratur i Kalmar län.
- Stärka folkbibliotekens arbete med språklig mångfald
- Att Litteraturnod Vimmerby har etablerat en hållbar struktur och verksamhet för det främjande uppdraget inom litteraturområdet.
- Att länets alla barn och unga regelbundet får möta en författare inom kommunernas skolkulturgaranti.

Prioritering BIBLIOTEK OCH LITTERATUR

- Förbättra folkbibliotekspersonalens kompetens inom det läsförbättrings och digitala området.
- Att Litteraturnod Vimmerby har etablerat en hållbar struktur och verksamhet för det främjande uppdraget inom litteraturområdet.

Film

Region Kalmar län stödjer området film och rörlig bild genom anslag till Filmregion Sydost. Filmregion Sydost är ett av nitton regionala resurscentrum i Sverige och har ett främjandeuppdrag för film gemensamt för Region Kalmar län, Region Blekinge och Region Kronoberg.

Filmregion Sydost arbetar med att stärka filmen och den rörliga bildens ställning och utveckling i regionen.

Filmregion Sydost ska stödja filmpedagogisk verksamhet med fokus på att ge barn och unga kunskap om den rörliga bilden, få ta del av kvalitativa filmupplevelser och att uttrycka sig själva med rörlig bild. Behovet av kunskap om film och rörlig bild aktualiseras i takt med digitaliseringen och nya sätt att konsumera rörliga bilder. Kulturskolorna har stor potential att utveckla unga inom film. Filmregion Sydost stödjer kulturskolornas utveckling inom det filmpedagogiska området med kunskap, pedagogiskt stöd och teknik.

Inom det filmskapande området är en viktig uppgift att bereda väg för nya röster och att ge fler talanger möjlighet att utvecklas till professionella filmskapare. Filmregion Sydost stöttar filmare i regionen genom ekonomiskt stöd till filmproduktioner, dramaturgistöd, utlåning av filmteknik samt kompetensutveckling.

Inom visningsområdet stöttar Filmregion Sydost biografier, föreningar och kommuner med kompetens kring biografutveckling, publikarbete, teknikstöd, rättigheter och tillgänglig repertoar.

I Kalmar län finns ett 20-tal aktiva biografier i både privat och ideell regi. Flertalet erbjuder ett brett utbud av film och kringarrangemang som exempelvis föreningen Film i Glasriket, som samlar biograferna i Emmaboda, Nybro, Lessebo, Uppvidinge samt Torsås kommuner för en gemensam filmfestival varje höst. Den snabba digitaliseringen i pandemins spår skapar nya distributionskedjor för filmen. Biografen står inför utmaningar såsom ett stärkt fokus på publik- och målgruppsarbete, teknikuppggradering och generationsväxling av ideella krafter. För att behålla biograferna som sociala och kulturella mötesplatser krävs ett aktivt lokalt och regionalt stöd.

Kalmar län har stor fördel av tv- och filmutbildningarna på Gamleby och Ölands folkhögskolor samt av Linnéuniversitetets medieproduktionsprogram. Utbildningarna håller hög kvalitet och genererar filmare med intresse av att vara verksamma i regionen.

Kalmar län har stor potential för film som kulturell och kreativ näring, både genom befintliga regionala aktörer och i form av utveckling och utbyten inom näringsområden. Detta genom exempelvis filminspelningar som skapar arbetsmöjligheter för regionala filmarbetare, ökar lokala intäkter under inspelningsperioden och bidrar till långsiktig marknadsföring av en plats. Via Filmregion Sydost ingår Kalmar län i Southern Sweden Film Commission med syfte att skapa strukturer för ökad produktion av film och rörlig bild i Sydsverige ■

Mål

- Att länets alla barn och unga får kunskap om film samt får ta del av skolbio och eget skapande inom film och rörlig bild genom kommunernas skolkulturgaranti.
- Att fler kulturskolor i länet erbjuder undervisning i film.
- Att ge fler regionala filmtalanger möjlighet till professionell utveckling och att bereda väg för nya röster.
- Att inom Regionsamverkan Sydsverige genomföra utvecklingsinsatser för att stärka det filmkulturella uppdraget, bidra till fördjupad interregional samverkan samt ökad professionalism och filmproduktion.
- Att formulera en gemensam strategi för film och rörlig bild utifrån ett kultur- och näringspolitiskt perspektiv inom Regionsamverkan Sydsverige
- Att länets biografier stärks i sitt publik- och målgruppsarbete såväl som teknikuppggradering.
- Att utveckla de regionala strukturerna för barn och ungas möjligheter att se, samtala om och skapa film i Kalmar län

Prioritering FILM

- Att inom Regionsamverkan Sydsverige genomföra utvecklingsinsatser för att stärka det filmkulturella uppdraget, bidra till fördjupad interregional samverkan samt ökad professionalism och filmproduktion.
- Att utveckla de regionala strukturerna för barn och ungas möjligheter att se, samtala om och skapa film i Kalmar län

Slöjd och hantverk

Region Kalmar län stödjer Kalmar läns Hemslöjdsförening med regionala och statliga medel. Region Kalmar län stödjer även Capellagården med regionala medel.

Hemslöjdskonsulenternas verksamhet är ett främjaruppdrag till skola, allmänhet och yrkesverksamma genom utbildningar, programverksamhet och utställningar. Uppdraget är brett och pekar på utveckling av hemslöjden ur ett kultur-, närings- och hållbarhetsperspektiv. Verksamheten ska utveckla och förmedla kunskap om material, tekniker, form, tradition och kvalitet.

Slöjden har behov av att skapa en tydlig bild av slöjd som konstområde skilt från det historiska kulturarvet. Bilden av slöjd är bred, från nyttslöjd med basen i gamla material och äldre tekniker till konstslöjd som utgår från gamla tekniker med nya material eller formas med nya material i gamla tekniker. Inom konstområdet har konsthantverk inte samma status som bild och form och släpps sällan in i konstens rum. När slöjd kopplas till kulturarv blir det med historiska förtecken som representerar en viss tidsepok.

Konsulenterna arbetar med fokus på att nå barn och unga. Målet är att alla kommuner ska erbjuda undervisning i slöjd inom kulturskolan.

Capellagårdens utbildningar inom möbelsnickeri, textil, keramik, byggnadsvård och trädgård är av hög klass och ger länet en kvalitetsstämpel nationellt och internationellt. Sommartid är skolan och platsen ett attraktivt besöksmål och en stark förebild för skolans pedagogiska identitet i förhållandet mellan handens och tankens skapande förmåga.

Länet har flera konsthantverkare med hög kvalitet inom olika områden. En del marknadsför sig gemensamt och en del agerar på en nationell och internationell arena. De som har slöjden och hantverket som extrainkomst har behov av affärsmässig professionalisering och ökad kunskap om sambanden mellan kvalitet, pris och marknad. Nya generationer och målgrupper för slöjden och hantverket behöver skolas in i att värdera hantverkstekniker och det handgjorda ■

Mål

- Att länets alla barn och unga har möjlighet att delta i slöjd inom kommunernas kulturskolor.
- Att konsulentverksamhetens program och utbildningar sker i hela länet.
- Att konstslöjd värderas efter samma förutsättningar som bild och form.
- Att både det ekonomiska och kulturella värdet av regional slöjd och konsthantverk har ökat.
- Att arbeta för att kulturella och kreativa näringar utvecklas i regionen för slöjdare och hantverkare

Prioriteringar SLÖJD OCH HANTVERK

- Att länets alla barn och unga har möjlighet att delta i slöjd inom kommunernas kulturskolor.
- Att arbeta för att kulturella och kreativa näringar utvecklas i regionen för slöjdare och hantverkare

Skola och kultur

Den regionala utvecklingsstrategin har som mål att barn och unga ska ha möjlighet att uppleva, utöva och påverka ett brett utbud av kulturaktiviteter.

Målet har sin utgångspunkt i den regionala strategin Relevant – en strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län.

Skolkulturstrategin Relevant har som mål att alla barn och unga ska vara delaktiga och få möta kultur i skolan oavsett var de bor. Strategin betonar att *skolan och kulturföreträdarnas agerande i relation till varandra är avgörande för elevers likvärdiga tillgång till och möjlighet att pröva och utöva kultur*. Genom långsiktig planering och kommunala skolkulturplaner kan förutsättningar skapas för att alla barn och unga garanteras professionell kultur under hela skolgången. Skolkulturplaner ger kulturverksamheterna möjlighet att effektivt och ekonomiskt planera utbud och turnéläggning med hög kvalitet.

Med eleven i fokus kan kultur i skolan öka måluppfyllelsen av läroplanen. För att skolorna i länet ska kunna erbjuda ett relevant kulturutbud finns behov av kunskap och kompetens om kultur hos lärare och rektorer. I enlighet med de regionala målen stödjer kulturplanen en samverkan med Linnéuniversitetet och kommunerna för att öka kunskapsnivån om konst och kultur hos lärare och skollädares.

Med gemensamma strukturer för kultur i skolan kan antalet barn och unga som möter och deltar i kultur öka. Strukturerna kan byggas genom möten och erfarenhetsutbyte mellan aktörerna. Region Kalmar län har ett samordnande ansvar för att samordna kommunernas företrädare för skolan, de regionala kulturverksamheterna och akademien.

Länets kulturkonsulenter och företrädare inom konst och kultur samverkar inom nätverket Kulturarenan Kalmar län. Kulturarenan riktar utbud och arrangemang till förskola, skola, gymnasium, kultur- och fritidsförvaltning, bibliotek och föreningsliv. De arrangerar utbudsdagar, fortbildning och workshops. Konsulentverksamheten är central för hur väl program och föreställningar når skolor och allmänhet. Samtliga konsulenter är direkt kopplade till och har sin bas i respektive konst- eller kulturverksamhet ■

Mål

- Att Kalmar län har en regional resurs som driver skola- och kulturfrågor.
- Att alla kommuner har en skolkulturplan som omfattar alla barn och unga och som utgår från den regionala skolkulturstrategin Relevant.
- Att de regionala kulturverksamheterna har kunskap om kommunernas skolkulturplaner.
- Att lärare och rektorer har kunskap om kultur och lärande.

Prioritering SKOLA OCH KULTUR

- Att Region Kalmar län driver, samordnar och utvecklar skola- och kulturfrågor i enlighet med skolkulturstrategin Relevant.
- Att alla kommuner definierar en skolkulturplan utifrån skolkulturstrategin Relevant så alla barn och unga får möta konst och kultur under hela sin uppväxt.

Hälsa och kultur

Ett av målen i den regionala utvecklingsstrategin är att erbjuda vård och omsorg med individen i centrum, det innebär att den regionala kulturen ska vara tillgänglig för alla oavsett förutsättningar.

Ett värdigt liv med kulturell stimulans ger hälsa, sammanhang, glädje och livslust till både patienter, omsorgstagare och personal. Hälsa och kultur omfattar även kunskap och insikt om värdet av miljöer som främjar hälsa för patienter, boende, personal och besökare. Offentlig konst är en del av arbets- och boendemiljön inom vård och omsorg och bör hanteras i enlighet med Policy och riktlinjer för offentlig konst – en del av gestaltad livsmiljö.

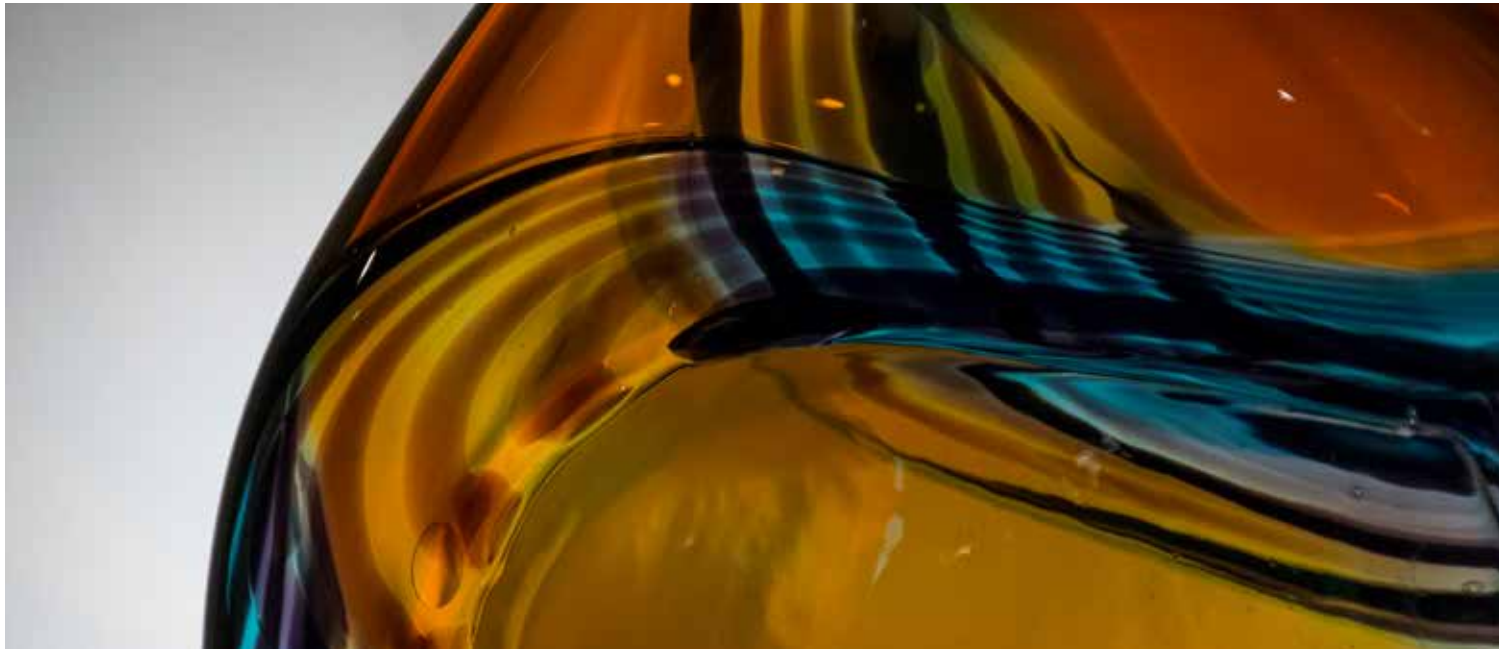
Den regionala kulturverksamheten erbjuder ett professionellt kultur- och programutbud till omsorg och hälsa. De bidrar även med kunskap inom konst- och kulturområdena och förmedlar kontakter med kulturskapare till omsorg och hälsa. Men för att kommunerna inom omsorg och hälsa ska kunna erbjuda ett relevant kulturutbud behöver de kunskapshöjande insatser om kulturens hälsofrämjande möjligheter och förutsättningar att ta emot kulturutbudet ■

Mål

- Den regionala kulturverksamheten bidrar med ett professionellt kulturutbud och programutbud inom hälsa och omsorg.
- De regionala kulturverksamheterna bidrar med kunskap inom konst- och kulturområdena och förmedlar kontakter med kulturskapare till kommunerna
- Att Region Kalmar län har regionala resurser som driver hälsa- och kulturfrågor.
- Att öka tillgången till ett rikt kulturutbud inom den kommunala omsorgen.
- Att Region Kalmar län i samverkan med kommunerna driver, samordnar och utvecklar hälso- och kulturfrågor.

Prioritering HÄLSA OCH KULTUR

- Att Region Kalmar län i samverkan med kommunerna driver, samordnar och utvecklar hälso- och kulturfrågor.

Kulturella och kreativa näringar

Begreppet kulturella och kreativa näringar avser en näringslivssektor där konstnärligt skapande processer utvecklas till företagande. Kulturella och kreativa näringar skapar inte bara ekonomisk aktivitet som näringsgren utan också som leverantör av mervärden till både invånare och övrigt näringsliv. Detta kan ske direkt i produktionen men också genom att bidra till platsens identitet, innovationsförmåga och attraktivitet.

Region Kalmar län ska ta tillvara de möjligheter konst och kultur ger genom att erbjuda goda förutsättningar för kulturskapare att etablera sig och verka i länet, till exempel via folkhögskolorna och hantverksutbildningar. Inom kulturella och kreativa näringar ska Region Kalmar län arbeta tvärpolitiskt med näring, kultur och besöksnäring för utveckling av sektorn.

Under 2021 antog Region Kalmar län en plan för kulturella och kreativa näringar i Kalmar län. Målet med planen är att ge existerande och nystartade kulturella- och kreativa företag tillgång till ändamålsenliga stödfunktioner som kan öka tillväxten och verksamhetens värde, men också värdet för det näringsliv som kan använda sig av konstnärliga skapandeprocesser i egen produktion. I planen ingår att etablera ett regionalt nätverk för att koppla ihop kultur- näringslivs- och besöksnäringsspår och att utveckla inkubatorfunktioner för den kulturella och kreativa sektorn i samverkan med folkhögskolorna och kommunerna. Genom att tillvarata erfarenheterna från Kreativa Öland vid Capellagården,

och utifrån lokalt engagemang tillsammans med folkhögskolorna och kommunerna skapa bättre förutsättningar för existerande och nya kreativa och kulturella företagare i inkubatorliknande miljöer. Syftet med planen är även att inkludera kulturella och kreativa näringar i hela länet. Skapa möjlighet att delta i europeiska nätverk och projekt. Samt att säkerställa finansieringen av Kalmar läns Musikstiftelsens verksamhet TalentCoach.

Kulturella och kreativa näringar, verkar från en konstnärlig och kreativ kärna som utvecklats affärsmässigt till ett företag. I andra fall har företag vuxit fram med anknytning till den kulturella kärnan.

Företagare inom sektorn är ofta relativt små, enmans- eller fåmansföretag. I Kalmar län finns flera av dessa inom besöksnäringen. I och med att tillväxten och fokus på värdet av kulturella kreativa näringarna har ökat, ökar behoven på samhällets kunskap och förmåga att möta sektorn.

Två av målen i den regionala utvecklingsstrategin Klimat att växa i är att Kalmar län ska bredda samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, utbildning och forskning samt skapa ett innovativt och kreativt företagsklimat. Entreprenörskap och konstnärskap har många beröringspunkter då båda handlar om att tänka och skapa nytt. I ett innovativt och kreativt klimat kan nya idéer och infallsvinklar växa och skapa nya marknader med alltifrån produktdesign till organisationsstrukturer och kommunikationsformer.

Flera kulturverksamheter och kulturevenemang som är drivande i besöksnäringen och upplevelsesektorn behöver sammankopplas med den regionala utvecklingen i stort. Kulturevenemang och kulturupplevelser är ofta en huvudsaklig besöksanledning. Det är angeläget att regionala och lokala verksamheter, som museer, näringsliv och civilsamhälle samverkar för att ge besökare kvalitet och ett högt värde på besök i regionen. Kulturarvet har potential för utveckling av länet genom att det strategiskt bevaras, används och utvecklas.

I Kalmar län ska kulturverksamheterna och kulturskaparna ha kunskap och förmåga att dra nytta av digitaliseringen och den digitala ekonomins möjligheter både nationellt och internationellt ■

Mål

- Att Region Kalmar län och kommunerna har god kunskap om de kulturella kreativa näringarnas villkor och stimulerar dess utveckling.
- Att Region Kalmar län och kommunerna stöttar de kulturella kreativa näringarna med lokal- och produktionsstöd.
- Att Kalmar län har etablerat flera inkubatorer, generella och områdesspecifika, inom olika genrer och konstområden i samverkan med folkhögskolorna och kommunerna.
- Att skapa möjligheter för kulturella och kreativa näringar att delta i europeiska nätverk och projekt.
- Att digitaliseringens möjligheter inom kulturella och kreativa näringar prioriteras både nationellt och internationellt.

Prioritering KULTURELLA KREATIVA NÄRINGAR

- Att Region Kalmar län arbetar tvärpolitiskt med näring-, kultur och besöksnäring vid utveckling av kulturella och kreativa företag.

Kulturpolitikens uppbyggnad

REGION KALMAR LÄNS KULTURPLAN UTGÅR FRÅN

FN:S BARNKONVENTION

FN:S MÅNGFALDSKONVENTION

AGENDA 2030 | GLOBALA MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

SVERIGES GRUNDLAG

1:2 § Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten.

NATIONELLA KULTURPOLITISKA MÅL

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå dessa mål ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- Särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur

NATIONELL STRATEGI FÖR HÅLLBAR REGIONAL TILLVÄXT OCH ATTRAKTIONSKRAFT 2021-2030

KLIMAT ATT VÄXA I – REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI FÖR KALMAR LÄN 2030

**Delaktighet, hälsa
och välbefinnande**

- Erbjuder ett utbud av kultur-, fritids- och föreningsliv.

**God miljö för
barn och unga**

- Ge barn och unga möjlighet att uppleva, utöva och påverka ett brett utbud av kultur-, fritids och föreningsaktiviteter.

**Hållbar
samhällsplanering**

- Öka samverkan i den fysiska samhällsplaneringen.

**Stärkt
konkurrenskraft**

- Skapa ett innovativt och kreativt klimat.

KULTUR ATT VÄXA I – KULTURPLAN I KALMAR LÄN 2023-2024

Relevant

– en strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län

**Regional Biblioteksplan
Region Kalmar län**

**Policy och riktlinjer för
offentlig konst**

– en del av gestaltad livsmiljö

**Region Kalmar läns
besöksnäringstrategi
2030**

Kulturplanen lyfter kulturens möjligheter som en utvecklande kraft i hela länet. Planen framhåller vikten av samverkan mellan kommunerna och regional kultur för att höja verkningssgraden på utbudet.

Att kulturområdet ingår i Region Kalmar läns regionala utvecklingsförvaltning innebär att kulturen får en tydlig roll inom regional utveckling och möjlighet att samordna resurserna med andra verksamhetsområden.

Kulturplanen och den offentliga kulturens struktur

Region Kalmar län ingår i kultursamverksmodellen. Den innebär att regionen i samverkan med länets kommuner, de regionala kulturorganisationerna och civilsamhället tar fram en regional kulturplan som underlag för statens bidragsgivning. Regeringen beslutar om den statliga kulturbudgeten och Statens kulturråds styrelse beslutar om fördelningen av statliga medel till regionerna. Därefter beslutar Region Kalmar län om fördelningen av medel till respektive regional kulturverksamhet.

Region Kalmar län har i uppdrag att skapa förutsättningar för den regionala kulturens bredd och spets, tillgänglighet och mångfald. Det innebär att förvalta, leda, initiera och driva det regionala utvecklingsarbetet inom kulturområdet och att ansvara för att det genomförs, följs upp och utvärderas. Region Kalmar län ansvarar för att följa upp den regionala kulturpolitiken. Det kräver en nära dialog med kommuner, regionala kulturverksamheter, professionella kulturskapare och civilsamhälle. Region Kalmar län ska bedriva omvärldsbevakning och föra dialog med statlig, regional och kommunal nivå.

Region Kalmar län stödjer projekt inom kunskaps- och metodutveckling, utvecklingsprocesser och samverkan. Regionen delar årligen ut stipendier till enskilda kulturskapare.

Kommunerna har det grundläggande offentliga ansvaret för den lokala kulturpolitiken. Varje kommun beslutar om egna ambitionsnivåer och kulturpolitiska inriktningar i linje med det kommunala självstyret. Kommunerna har en avgörande roll för den regionala kulturplanens inriktning och genomförande. Regionen ska komplettera och stärka de kommunala insatserna ur ett regionalt perspektiv.

Armlängds avstånd

Principen om armlängds avstånd bygger på demokrati, yttrandefrihet, konstnärlig frihet och tilltro till kunskap. Armlängds avstånd innebär att den politiska nivån beslutar om mål och ekonomiska ramar för de regionala kulturverksamheterna och överläter konstnärliga och kvalitativa bedömningar till professionen.

Uppföljning

Grunden för uppföljning ligger inom kultursamverksmodellen med återrapportering till Statens kulturråd och till Region Kalmar läns regionala utvecklingsnämnd. Uppföljning av kulturplan och regionala kulturverksamheter sker kvalitativt och kvantitativt genom samverkan, dialog och insamling av statistik med den nationella nivån, med de regionala kulturverksamheterna och med kommunerna.

Samverkansformer inom Kalmar län:

- Årlig samverkanskonferens med Statens kulturråd
- Årlig insamling och rapportering av kvantitativ statistik till den nationella kulturdatabasen.
- Årligt dialogmöte mellan regionala politiker och kulturdepartementet.
- Utbildning av regionala politiker i kulturpolitikens struktur i inledningen av varje mandatperiod.
- Årlig regional kulturpolitisk konferens med kommunernas politiker och kulturansvariga tjänstepersoner.
- Uppföljnings- och verksamhetssamtal två gånger per år med de regionala kulturverksamheterna.
- Nätverksträffar med kommunernas kulturchefer och de regionala kulturverksamheternas verksamhetschefer och kulturkonsulenter.
- Digital kommunikation via nyhetsbrev och Region Kalmar läns hemsida.

Regional konst, kultur och kulturarv

Kalmar län har en mångfald av konstnärliga och kulturella uttryck och har ett av landets största kulturhistoriska utbud. Medborgarna själva lever och definierar kulturen, vad som är kultur skiljer från plats och tillfälle. Kulturplanen avgränsar kultur till de områden som ingår i Statens kulturråds uppdrag och kultursamverkansmodellen.

Region Kalmar län har regionala verksamheter inom kultursamverkansmodellens alla konst- och kulturområden. Kulturverksamheterna som har statliga och regionala verksamhetsanslag har tillkommit efter hand av historiska, politiska skäl och ställningstaganden. En del verksamheter har en historisk förankring från 150 år och har haft statliga anslag upp mot hundra år. Andra verksamheter har tillkommit under de senaste åren genom regionala och nationella satsningar samt i samverkan med Regionerna Kronoberg och Blekinge. Från och med 2022 har riktlinjer och beslutsprocess förtydligats för ansökan av verksamhetsbidrag från Region Kalmar län. Syftet är att öka transparensen, skapa likvärdiga förutsättningar och tydliggöra processen.

Region Kalmar län tecknar överenskommelser med de regionala kulturverksamheterna som erhåller regionala och statliga verksamhetsanslag. De bygger på kulturplanen med den demokratiska grunden, professionalitet, god kvalitet, tillgänglighet och geografisk spridning, barn och unga, och att vara stöd och mötesplats samt uppdragsgivare och arbetsgivare för konstnärer. Överenskommelserna följs upp genom verksamhetssamtal på regional nivå och Statens kulturråd och Myndigheten för kulturanalys statistikinsamling via kultur databasen. Budget för den regionala kulturen inklusive fördelningen av de statliga anslagen fastställs varje år.

I Kalmar län omfattar Kultursamverkansmodellen följande verksamheter:

- **Professionell teater-, dans- och musikverksamhet:**
Byteatern Kalmar Länsteater, Riksteatern i Kalmar län, Kalmar läns Musikstiftelse
- **Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete:**
Kalmar läns museum
- **Professionell bild- och formverksamhet:**
Kalmar konstmuseum/Designarkivet, The Glass Factory, Virserums Konsthall
- **Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet:**
Biblioteksutveckling Region Kalmar län och Litteraturnord Vimmerby

- **Regional enskild arkivverksamhet:**

Kalmar läns Arkivförbund

- **Filmkulturell verksamhet:**

Filmregion Sydost

- **Främjande av hemslöjd:**

Kalmar läns hemslöjdsförening

Region Kalmar län tecknar även överenskommelser om regional verksamhet med Svenskt Rockarkiv, Kalmar läns Hembygdsförbund/hembygdskonsulent och Capellagården.

Kulturmiljö

Mål 11 i Agenda 2030 handlar om hållbara städer och samhällen. För att skapa goda livsmiljöer och hållbar stadsutveckling krävs samarbete mellan sektorer och dialog med medborgare. Urbaniseringen påverkar oss oavsett om vi bor i unga eller gamla samhällen eller i samhällen som expanderar eller avfolkas. Det är platsen, orten eller staden som ramar in våra liv rent fysiskt och där är kulturmiljöerna en del av samhällets historia som ger kontinuitet i vardagen och ökar människors förståelse för sin omvärld.

Kulturmiljöerna skyddas av Kulturmiljölagen, Plan- och bygglagen, Skogsvårdslagen samt Miljöbalken. Bestämmelserna syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. De nationella kulturmiljöpolitiska målen och visionen för Länsstyrelsen i Kalmar län utgår från att kulturmiljöerna ska vara en resurs i det hållbara samhället. Det skapas genom människors delaktighet, kunskaper och engagemang i att kulturmiljöer tas till vara i samhällsutvecklingen.

Region Kalmar län, Länsstyrelsen i Kalmar län och Kalmar läns museum har gemensamt under 2020 tagit fram Plattform för utveckling av kulturarv i Kalmar län som tydliggör parternas ansvarsområden och samverkan. Den tydliggör hur kulturarvets fulla potential kan användas för en miljömässig, ekonomisk och social utveckling utifrån de nationella målen om att bevara, använda och utveckla kulturarvet och kulturmiljöerna.

Länsstyrelsen arbetar främst med lagskyddade fornlämningar, byggnadsminnen, kyrkor och begravningsplatser, samt tar fram inventeringar, kunskaps- och planeringsunderlag samt deltar i tvärssektoriella beredningar. Länsstyrelsen kan besluta att kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer ska skyddas som byggnadsminnen. Kommunerna kan skydda byggnader enligt plan- och bygglagen.

Länsstyrelsen och kommunerna kan enligt miljöbalken besluta att särskilt värdefulla kulturlandskap ska skyddas som kulturreservat. Länsstyrelsen kan även ge bidrag till kulturhistoriskt värdefulla miljöer samt ta fram information om sådana miljöer.

Inför exploatering av mark kan arkeologiska utredningar och/eller undersökningar göras som kräver tillstånd från länsstyrelsen. Tillstånd lämnas endast till museer som har uppdragsverksamhet, certifierade företag och till universitet.

Även kulturhistoriska utredningar, antikvarisk medverkan i byggprocess, åtgärdsförslag, vård- och underhållsplaner, besiktningar, inventeringar och dokumentationer kring byggnader och bebyggelsemiljöer är uppdrag som museer som har uppdragsverksamhet och certifierade företag utför ■

Nationella mål för kulturmiljöarbetet ska främja:

1. Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
2. Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
3. Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
4. En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen

Kulturplaneprocessen

Process för aktualiserad kulturplan 2023-2024

Region Kalmar läns kulturplan som gäller 2023-2024 är en aktualisering av Kultur att växa i - kulturplan i Kalmar län 2022. Anledningen till en aktualisering av befintlig kulturplan beror på corona-pandemin som innebar att kulturlivets förutsättningar radikalt förändrades under åren 2020-2021. Region Kalmar län valde att revidera kulturplanen i två steg, först en aktualisering av befintlig kulturplan för att inför samverkan- och samrådsprocess av reviderad kulturplan som gäller från 2025 ha pandemin bakom sig att dra lärdomar av och ett mer stabilt nuläge att utgå från. Kommuner och de regionala kulturverksamheterna har bland annat informerats om aktualiseringen via regionala kulturnätverk och verksamhetssamtal samt erbjudits möjlighet att inkomma med inspel, korrigeringar och uppdateringar. Den aktualiserade kulturplanen skickades ut på remiss under början av 2022 och inkomna yttranden har tagits i beaktande.

Aktualiseringen har inneburit en genomgång av hela planen och fokuserat på att:

- uppdatera inaktuell text
- uppdatera målen kopplade till konst- och kulturområdena och de prioriterade utvecklingsområdena.
- Beakta corona-pandemins påverkan av kulturlivet
- uppdatera lagar och ansvarsområden
- utveckla beskrivningen av barnkonventionen, nationella minoriteter och agenda 2030.

Nedan beskrivs den process som genomfördes inför Kultur att växa i – kulturplan i Kalmar län 2022.

Samverkan mellan Region Kalmar län och kommunerna är en förutsättning för att förverkliga innehållet i Kalmar läns kulturplan. Arbetet sker med utgångspunkt från de olika roller och det ansvar som regionen respektive kommunerna har. Regionens roll är främst strategisk, kompletterande och inriktad på regional samverkan. De gemensamma prioriteringarna har sin grund i de nationella kulturpolitiska målen, den regionala utvecklingsstrategin och kommunernas behov och möjligheter.

Inom processen att ta fram Kulturplan 2022 har regionen besökt samtliga kommuner i länet för dialog om konst och kultur och om former för samverkan och utvecklingsmöjligheter.

Därefter har tre offentliga dialogmöten genomförts i Västerвик, Oskarshamn och i Kalmar samt tio fördjupningsmöten inom:

- Scenkonst, teater och dans
- Kulturarv och kulturmiljö
- Konst, bild och form
- Film och rörlig bild
- Bibliotek och litteratur
- Musik
- Arkiv
- Slöjd och hantverk
- Ungdomskultur
- Arrangörskap

Totalt har över 250 företrädare för kommunerna, länsstyrelsen, universitet, folkhögskolorna, regionala och lokala kulturverksamheter, kulturskapare och civilsamhället deltagit i olika möten. En uppföljande kommundialog med kulturpolitiker och tjänstepersoner samlade intrycken innan Kulturplanen formades ■

Regionala medel till kultur

Bakgrund

Regional kultur finansieras med medel från stat, region och kommuner. Anslagen från stat och region sker inom kultursamverkansmodellen genom verksamhetsanslag. Den kommunala finansieringen sker genom hyresbidrag såsom värdkommun för regional kulturverksamhet. Utöver det ger kommunerna bidrag och finansierar föreningsliv, det lokala kulturlivet, biblioteken, kulturskolorna, kultur i skola med mera. Bidragen till de lokala arrangörsföreningarna och medel till kultur i skola är av särskild vikt för att den regionala kulturen ska bli tillgänglig i hela länet. Utvecklingen av de regionala anslagen har skett genom generella uppräknings och specifika satsningar. Det statliga anslaget har utvecklats med 16 procent från 2016 till 2021 och det regionala anslaget har höjts med 40 procent.

Sedan 2021 ingår Litteraturnod Vimmerby i kultursamverkansmodellen och Designarkivet sedan 2022. Under 2020 skrev Region Kalmar län överenskommelse med Kalmar läns

hembygdsförbund för att med regionala medel ombesörja en hembygdskonsulenttjänst. Även Svenskt Rockarkiv, Capellagården, Ölands dramatiska teater, Film i glasriket, Smålands spelmansförbund och sjöfararkusten Småland Öland erhåller regionala kulturbidrag och kommunala bidrag.

Sedan 2015 har Region Kalmar län avsatt medel till Kalmar konstmuseum, The Glass Factory och Virserums konsthall specifikt för att uppfyller MU-avtalet. Policy och riktlinjer för offentlig konst – en del av gestaltad livsmiljö som Region Kalmar län antog 2020 tydliggör hur det offentliga genom att vara föregångare kan ta ett större ansvar att skapa miljöer som är inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara. Policyn tydliggör även riktlinjer och avtal vid konstnärlig gestaltning.

2020 satsade Kalmar län 609 kr/invånare för regional kultur inklusive folkhögskolorna. I jämförelse med riket ligger Kalmar län över snittet som 2020 var 456 kr/invånare ■

Drift och utveckling

Det som tydligast påverkat anslagen och kulturpolitiken i Kalmar län är bildandet av Region Kalmar län som innebär att politikområdet ingår i den regionala utvecklingsförvaltningen med större möjlighet till samverkan med övriga regionala utvecklingsområden och de politiska besluten inom regional utveckling.

Kultursamverkansmodellen har inneburit att kulturplane-processen ger en tydlighet och bättre förankring av kulturpolitikens förvaltande och utvecklande roll i samhället, både inom länet, interregionalt samt gentemot den statliga nivån. Region Kalmar län har sedan kultursamverkansmodellens införande tagit ett större anslagsansvar för den regionala kulturen som inte mötts upp med de statliga anslagen i takt med kostnadsutvecklingen.

Grunduppdraget för regional kultur bygger på närvaro och förmedling. Kultur är personalintensivt och möjligheterna till effektiviseringar är marginella. Genom samverkan med andra organisationer och digitalisering kan de regionala verksamheterna driva grunduppdragen med stöd av de offentliga anslagen.

Utveckling, oavsett om det handlar om själva kulturområdet, metod- eller publikutveckling, fordrar tillskott av resurser. Det innebär att tillgång till utvecklingsmedel är nödvändiga för att kulturen ska kunna förändras i takt med tiden. Kulturprojektmedlen medverkar till att föreningar och kulturorganisationer kan ta plats och vara en part i regional och lokal utveckling sett ur många perspektiv.

Utveckling

Kulturplanen lyfter kulturens möjligheter som en utvecklande kraft i hela länet med det förvaltande uppdraget som grund för utveckling. Planen framhåller vikten av samverkan mellan kommunerna och regional kultur för att höja verkningsgraden på utbudet.

Bildandet av Region Kalmar län innebär att kulturen får en tydlig roll inom regional utveckling och möjlighet att samordna resurserna med andra verksamhetsområden ■

Bilaga

Lagar och ansvar inom kulturområdet

Grundlagen

I 1 kapitlet i grundlagen, om Statsskickets grunder, fastställs kulturen som ett av de tre grundläggande målen för den offentliga verksamheten:

2 § Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten.

Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, lag (2018:1197)

Sedan 2020 är FN:s barnkonvention lag i Sverige. Konventionen är barnets förstärkning av FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och är ett internationellt bindande avtal som innehåller 54 artiklar.

Artiklarna utgår från 4 grundprinciper:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- De som bestämmer ska i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.
- Alla barn har rätt till liv och rätt att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar.
- Alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad

Barnkonventionen gäller alla mellan 0 och 18 år och slår fast att alla barn och ungdomar har samma rättigheter när det gäller hälsa, utbildning, social trygghet, levnadsstandard, lek, vila och fritid och tar också upp rätten till ett eget språk, namn, kultur och identitet.

Kultursamverkansmodellen (2010:2012)

Kultursamverkansmodellen regleras av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Till grund för förordningen ligger lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet som slår fast att en region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen, och kulturplanen överensstämmer med de föreskrifter som regeringen meddelar.

Bibliotekslagen (2013:801)

Region Kalmar län har enligt biblioteksutveckling ansvar för regional biblioteksutveckling. Ansvaret definieras i följande paragrafer:

3§ För regional biblioteksverksamhet ansvarar regionerna.

11§ Varje region och de kommuner som inte ingår i ett landsting ska bedriva regionalbiblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Lag (2019:961)

17§ Kommuner och regioner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Lag (2019:961).

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

Museilagen (2017:563)

Museilagen infördes 2017 och utgör den första samlade lagen för museiområdet i Sverige. Lagen förenar museernas kärnverksamhet, samlingsverksamhet, kunskapsuppbyggnad och publikt arbete, och sätter dem i samband med museernas roll i samhället. Museilagen betonar kulturarvsaktörernas oberoende och lyfter tydligt fram museernas betydelse för bildning, kulturupplevelse och fri åsiktsbildning samt museernas ansvar för kunskap, allsidighet, öppenhet och för att aktivt förvalta sina samlingar.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) ska skydda och främja Sveriges nationella minoritetsgrupper och minoritetsspråk. Särskilt viktigt är barns rätt till sitt språk och kultur. I Sverige är judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och samer erkända nationella minoriteter med de tillhörande minoritetsspråk jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och samiska. Minoritetslagen

trädde i kraft i januari 2010 och revideras 2019. I och med den reviderade minoritetslagen stärktes samtliga regioner och kommuners ansvar för att informera om och främja nationella minoriteters rättigheter, bland annat genom att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Kulturmiljölagen (1988:950)

Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av oss alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och akt-samhet mot kulturmiljön. Genom kulturmiljölagen anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för det gemensamma kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornyfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

Plan- och bygglagen

Plan- och bygglagen (PBL) ställer höga krav vid hantering av kulturvärden. Bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och till-varatas.

Miljöbalken

Portalparagrafen uttrycker att Miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla kulturmiljöer skyddas och vårdas, vilket gör den utifrån sitt lagmässiga skyddsområde till den bredaste kulturmiljölagstiftningen.

Unescos Världsarvskonvention

UNESCOS generalkonferens antog 1972 världsarvskonventionen om skydd för världens kultur- och naturarv. Varje land har skyldighet att skapa förutsättningar för bevarande av kultur- och naturarv och att fästa uppmärksamheten på de mest framträdande objekten. UNESCOS skydd ska skapa bästa möjliga garantier för att världens kultur- och naturarv ska kunna skyddas och i gott skick överlämnas till kommande generationer.

Unescos mångfaldskonvention

Unescos arbete för konstnärlig frihet och en mångfald av kultur utgår från konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar från 2005. De länder som ansluter sig till konventionen ska skapa förutsättningar för en mångfald av kulturyttringar och främja ett internationellt kulturutbyte.

Europeiska landskapskonventionen

Understryker att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. I landskapet möts många olika värden och tillgångar – kulturella, ekologiska, estetiska, sociala

och ekonomiska. Den europeiska landskapskonventionens mål är en rikare livsmiljö där alla kan delta i utformningen.

Lagens om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (1960:729)

Lagen reglerar upphovspersonens rättigheter. Den som exempelvis skriver ett manus, en bok, komponerar, fotograferar eller skapar ett konstverk är upphovsman till ett verk. Om verket är originellt (unikt) har upphovsmannen ett skydd, upphovsrätt, för sitt verk. Det krävs ingen registrering eller liknande för att det upphovsrättsliga skyddet ska gälla. Ett verk som omfattas av upphovsrätt får som regel inte användas utan upphovspersonens tillstånd.

Lagen om offentlig upphandling (2016:1145) och (2019:970)

Lagen reglerar köp som görs av myndigheter och vissa andra organisationer som är finansierade med allmänna medel. Lagen reglerar i detalj den process som föreskrivs för alla inköp som överstiger direktupphandlingsgränsen. En upphandlande part får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det som ska upphandlas kan tillhandahållas av en viss leverantör för konstnärlig prestation om syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation (kap 6. 14§) ■

Region Kalmar län

Box 601, 391 26 Kalmar • Telefon 0480-840 00 • regionkalmar.se